

Leren doen we

samen

Ina Cijvat
Gert Gelderblom
Peter de Vries

Zo helpt
u uw kind
bij het lezen
en rekenen

RKBS DE PARADIJSVOGEL
Weidevogellaan 201
2496 MT Den Haag
Dependance: Eksterhof 3a
2496 HT Den Haag
015-3106112

Leren doen we samen!

Zo helpt u uw kind bij het lezen en rekenen

Ina Cijvat

Gert Gelderblom

Peter de Vries

Ten behoeve van de leesbaarheid is in dit boek bij de verwijzing naar personen gekozen voor het gebruik van 'hij'. Het spreekt vanzelf dat hier ook 'zij' gelezen kan worden.

© CPS *onderwijsontwikkeling en advies*, 2009

Auteurs: Ina Cijvat, Gert Gelderblom, Peter de Vries (CPS)

Eindredactie: Veronique van der Waal, Hoevelaken

Vormgeving en illustraties: Digitale Klerken, Utrecht

ISBN-nummer: 978 90 6508 596 2

CPS-bestelnummer: 32277

CPS onderwijsontwikkeling en advies

Postbus 1592

3800 BN Amersfoort

Telefoon (033) 453 43 43

www.cps.nl

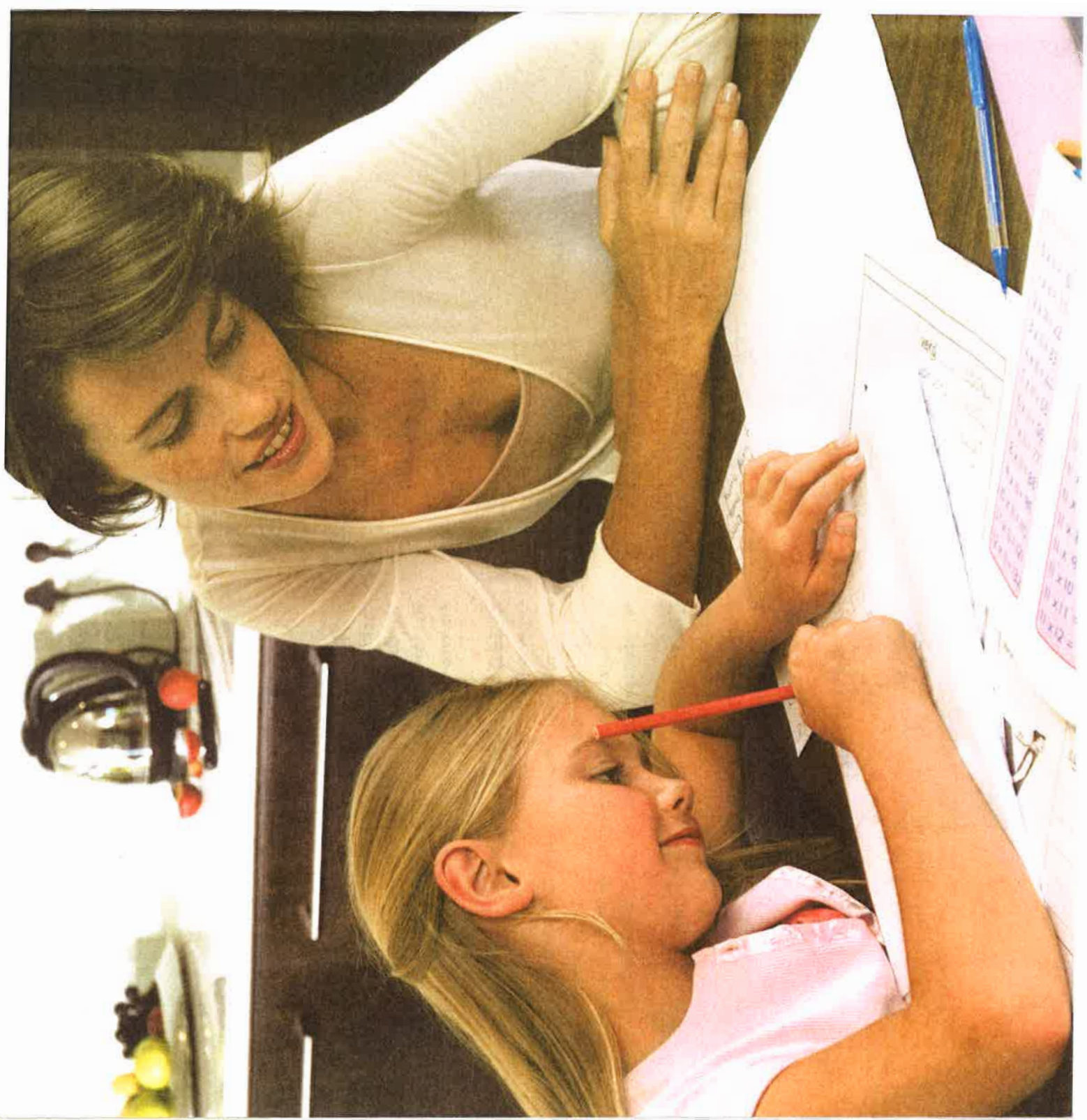
Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoud

	<i>Voorwoord</i>	5
Hoofdstuk 1	Samen leren is leuk!	6
	Ouders zijn belangrijk	6
	Wat kunt u thuis doen?	7
	Wat kunt u nog meer doen?	12
	Als leren niet zo goed gaat	14
Hoofdstuk 2	Lezen is leuk én handig	17
	Lezen doe je overal	17
	Lezen op school	18
	Wat kunt u thuis doen?	20
	Hoe bouwt u het leren lezen goed op?	24
	Als lezen niet zo goed gaat	27
Hoofdstuk 3	Elk kind kan leren rekenen	31
	Rekenen is belangrijk	31
	Hoe leren kinderen rekenen?	35
	Wat kunt u thuis doen?	38
	Als rekenen niet zo goed gaat	42
	<i>Aanbevolen websites</i>	44
	<i>Literatuur</i>	47

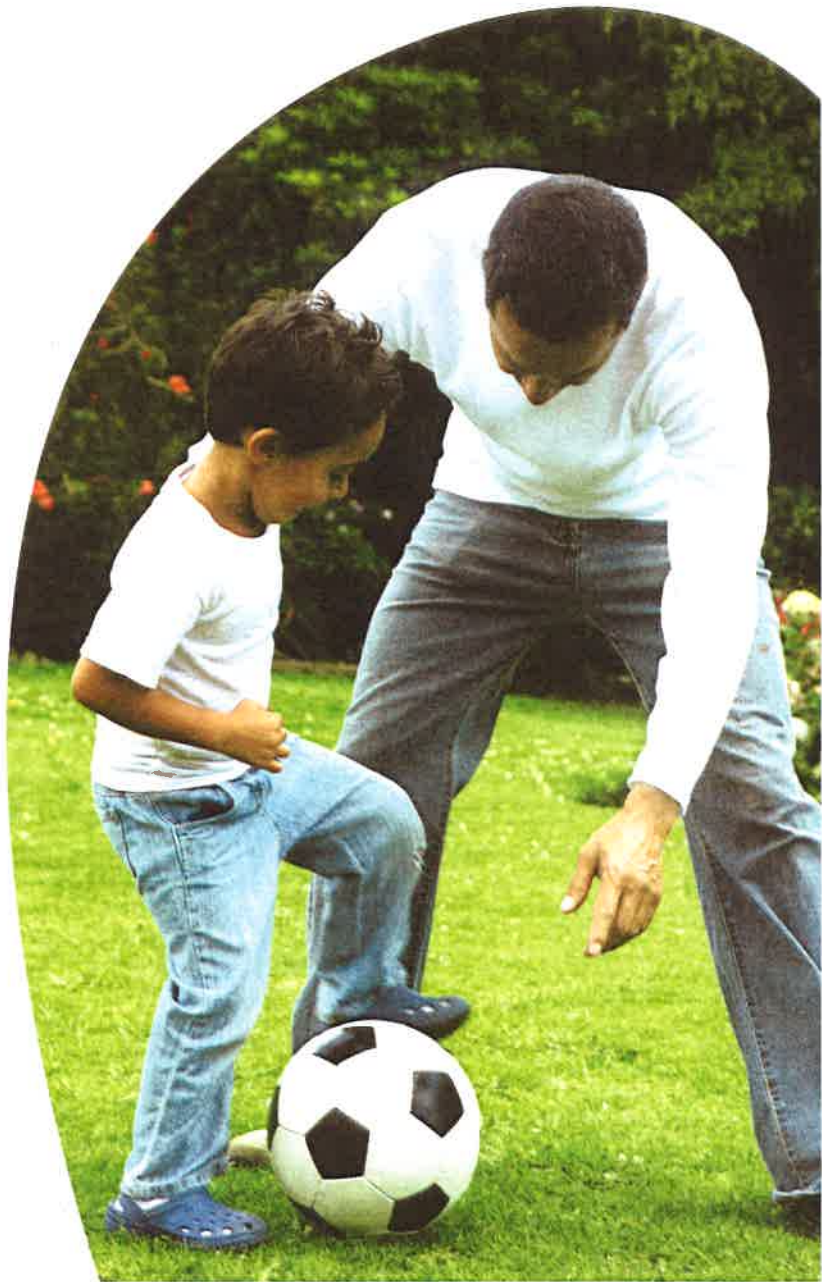
Voorwoord

Goed leren lezen en rekenen is belangrijk, want je hebt deze vaardigheden in het dagelijks leven overal nodig. Kinderen goed leren lezen en rekenen is in de eerste plaats een taak van de school. Toch hebben ook de ouders grote invloed op hoe hun kind het op school doet. Kinderen blijken het beste te kunnen leren als ze ouders hebben die betrokken zijn bij hun schoolwerk.

Door samen met uw kind op een leuke manier bezig te zijn met taal en rekenen en te laten merken dat u dit belangrijk vindt, kunt u uw zoon of dochter aanmoedigen en ondersteunen. Uw kind zal hierdoor extra zijn best doen om de lesstof goed onder de knie te krijgen. Ook wanneer u weinig tijd heeft, kunt u uw kind thuis op een leuke en ontspannen manier helpen bij het leren.

Dit boekje bevat veel handige tips voor ouders die hun kind willen helpen bij het leren lezen en rekenen. Het zal u verbazen hoe u uw zoon of dochter met kleine dingen geweldig kunt stimuleren. Samen leren gaat beter en is bovendien veel leuker dan alleen leren. U heeft de mogelijkheid om leren tot iets leuks te maken voor het hele gezin.

*Kinderen leren het beste
als ze ouders hebben
die betrokken zijn*

Hoofdstuk 1

Samen leren is leuk!

"Ik merk hoe belangrijk het voor mijn zoon is dat ik interesse toon in zijn werk op school. Ik vraag elke dag hoe het ging en soms maken we samen huiswerk. Mijn betrokkenheid stimuleert hem enorm!"

(Mart Kruizenga, vader)

Ouders zijn belangrijk

U kunt veel voor uw kind betekenen

Als ouder wilt u natuurlijk het beste voor uw zoon of dochter. U wilt dat uw kind met plezier naar school gaat en genoeg vriendjes en vriendinnetjes in de klas heeft. Daarnaast vindt u het belangrijk dat uw kind op school zoveel mogelijk leert. Wist u dat u uw kind daarbij heel goed kunt helpen?

Ook wanneer u weinig tijd heeft

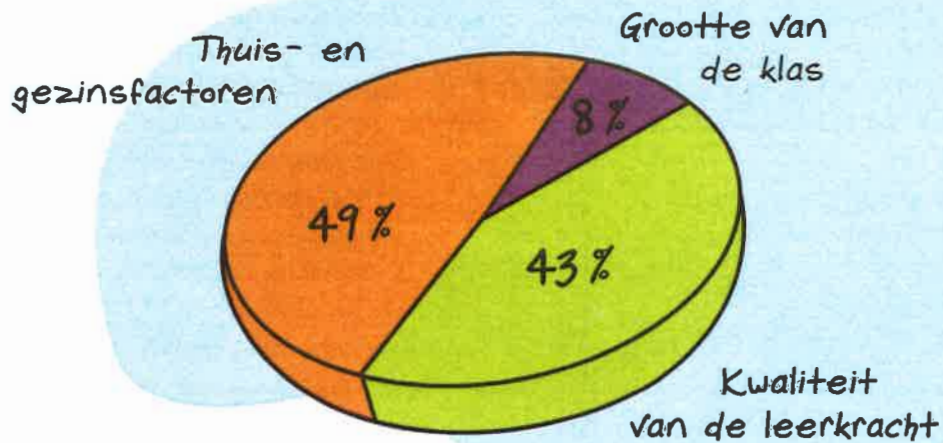
Veel ouders werken, waardoor hun kind een groot deel van de week naar de buitenschoolse opvang gaat. Het kan ook zijn dat u meerdere kinderen heeft die allemaal de nodige aandacht vragen. Ouders zijn vaak bang dat zij te weinig tijd hebben om hun kind goed te

kunnen helpen. Gelukkig blijkt dat in de praktijk reuze mee te vallen. Ook met kleine dingen kunt u als ouder veel voor uw kind betekenen.

Het toverwoord? Betrokkenheid!

Kinderen met goede leerprestaties blijken opvallend vaak ouders te hebben die zich betrokken voelen bij de school en het leren van hun zoon of dochter. Ook uw zoon of dochter zal beter leren wanneer hij of zij merkt dat u leren en school belangrijk vindt. U kunt uw kind geweldig stimuleren en leren tot iets leuks maken voor het hele gezin.

In dit hoofdstuk leest u hoe u uw kind kunt helpen bij het leren in het algemeen. Hoofdstuk 2 en 3 gaan concreet in op hoe u uw kind helpt bij lezen en rekenen.

Dingen die invloed hebben op het leren lezen en rekenen van kinderen.

Wat kunt u thuis doen?

Er zijn allerlei manieren om uw kind thuis op een leuke en ontspannen manier te helpen bij het leren.

Geef uw kind energie!

Leren kost veel energie. Voor een leerling is een schooldag net zo inspannend als een werkdag voor een volwassene. Uw kind heeft daarom voldoende rust nodig om er de volgende dag weer tegenaan te kunnen. Met de volgende tips geeft u uw zoon of dochter de energie die het nodig heeft om goed te kunnen leren.

- **Zorg dat uw kind voldoende slaapt en op tijd naar bed gaat**
Een uitgerust kind kan zich beter op zijn schoolwerk concentreren.
- **Neem de tijd voor uw kind**
Kinderen leren en spelen beter als ze thuis hun emoties en verhalen kwijt kunnen. Bijvoorbeeld tijdens het avondeten of op een ander vast moment op de dag.
- **Geef uw kind op vaste tijden goed te eten en neem hier de tijd voor**
Het is bewezen dat kinderen minder lekker in hun vel zitten en minder goed presteren als zij te snel of niet ontbijten.

- **Zorg dat uw kind kind kan zijn!**

Komt uw kind door te veel huiswerk niet meer toe aan buitenspelen of sporten, dan is het goed om dit op school aan te kaarten. Extra huiswerk of oefenen in de vakantie is namelijk niet altijd goed. Kinderen hebben, net als volwassenen, vrije tijd, ontspanning en vakantie nodig om bij te komen.

“Ik stimuleer leerkrachten altijd om ouders te betrekken bij het onderwijs aan hun kind. Een kind is namelijk nog beter gemotiveerd om te leren als hij weet dat zijn ouders leren belangrijk vinden.”

(Wim van Hoof, directeur basisschool)

Toon belangstelling

U kunt uw kind op een vrij gemakkelijke manier aanmoedigen, namelijk door elke dag belangstelling te tonen voor hem en zijn school. Zorg dus dat u weet wie de leerkracht van uw zoon of dochter is, wie zijn of haar klasgenootjes (en hun ouders) zijn en welke activiteiten er op school plaatsvinden.

Toon ook interesse in het schoolwerk van uw kind. Als u regelmatig belangstellend vraagt hoe het gaat, weet uw kind dat schoolwerk belangrijk is. Zorg er verder voor dat u een goede band heeft met school. Dan zal uw kind zich veilig voelen op school, waardoor het zich beter kan concentreren.

- **Toon dagelijks interesse in uw kind en zijn school**

Vraag uw zoon of dochter elke dag hoe het op school was en wat hij of zij allemaal heeft gedaan.

- **Probeer regelmatig bij het schoolhek te staan**

Maak tijd vrij om uw kind regelmatig, liefst samen met uw partner, naar school te brengen of van school op te halen. Probeer hier desnoods afspraken over te maken met uw werkgever. Ook oudere kinderen vinden deze aandacht vaak fijn.

- **Moedig uw kind aan!**

Het is bewezen dat kinderen beter kunnen werken als zij door hun ouders worden aangemoedigd en gestimuleerd.

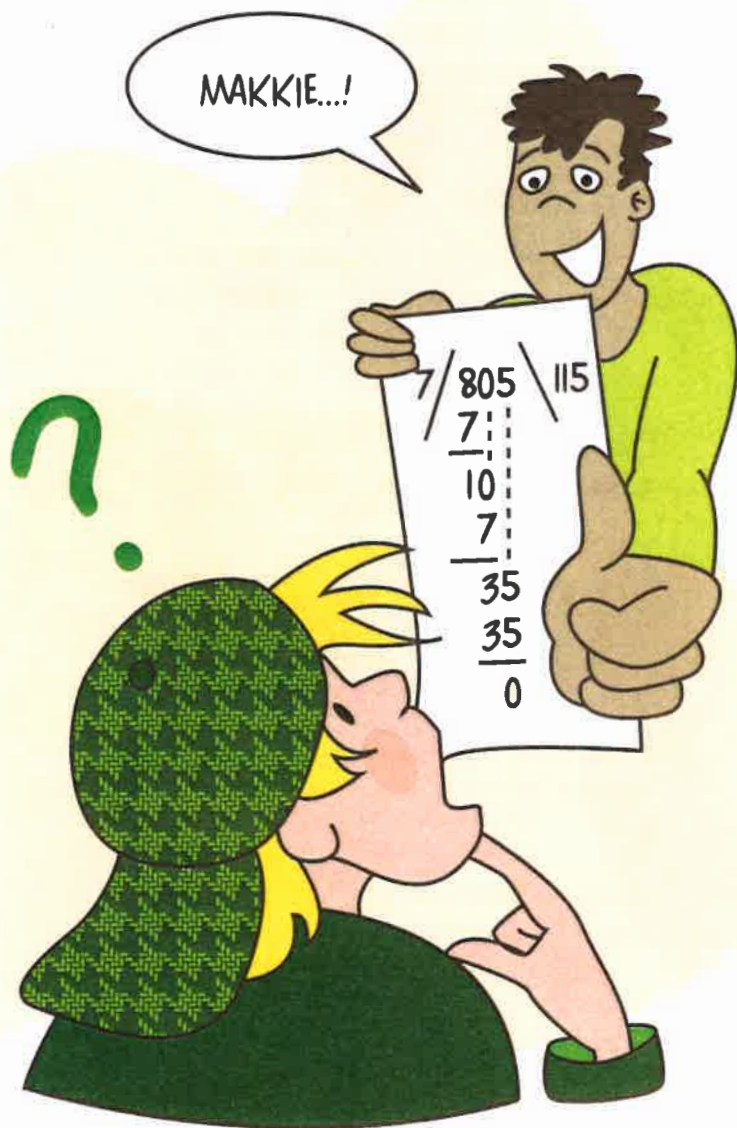
Breng uw kind
regelmatig
naar school

Maak samen huiswerk

Als uw kind ergens wat meer mee moet oefenen, kunt u samen huiswerk maken. Samen leren is leuk en een goede manier om uw kind vast te laten wennen aan het huiswerk in het voortgezet onderwijs. U kunt uw kind helpen bij het leren en overhoren van tafels of topografie, bij het lezen van boeken of het voorbereiden van een spreekbeurt.

*"De dag is al zo vol voor mijn kind. Hij móét al zo veel.
Moet ik dan ook nog thuis met hem gaan leren?"*

- Zorg dat u weet hoe school dingen aanpakt en ga niet zomaar oefenen met uw kind**
 Uw kind kan in de war raken als u bijvoorbeeld een som op een andere manier uitrekent dan op school wordt aangeleerd. Rekentrucjes zorgen misschien op de korte termijn voor een beter cijfer, maar op de lange termijn niet voor beter inzicht! Vraag de school hoe u uw kind het beste kunt helpen en oefen het samen huiswerk maken desnoods een paar keer op school.
- Hanteer de 'wet van Jost': 6x1 is meer dan 1x6**
 Uw zoon of dochter leert dingen sneller uit zijn hoofd door de leerstof vaker kort te herhalen dan wanneer hij of zij één keer langere tijd zit te 'stampen'. De tafel van acht zes dagen achter elkaar één keer opzeggen heeft meer effect dan de tafel zes keer op één dag opzeggen.
- Kijk mee met het huiswerk van uw kind**
 Houd in de gaten of uw kind zijn huiswerk maakt en wanneer hij dit doet. Zorg dat uw zoon of dochter huiswerk maakt op goede en rustige momenten. Dus niet vlak voor het slapen gaan of 's morgens vroeg.
- Help uw kind bij het maken van keuzes en het indelen van zijn tijd**
 Leer uw kind keuzes te maken en zijn tijd indelen door dit samen te oefenen. Laat uw kind hierin niet te snel aan zijn lot over. Sommige kinderen hebben tot in het voortgezet onderwijs iemand nodig die ze vertelt wanneer het tijd is voor huiswerk, spelen, sporten of televisie kijken.

- **Besteed geregeld samen tijd aan het huiswerk**
Het is effectiever om vier keer per week een kwartier goed bezig te zijn met uw kind dan één keer een uur achter elkaar. Het gaat er dus niet om hoe lang u samen leert, maar hoe u dat doet en hoe vaak. Als u weinig tijd heeft is het verstandig om het samen huiswerk maken goed te plannen.
- **Houd het leuk!**
Het is belangrijk dat samen huiswerk maken op een plezierige en ontspannen manier gebeurt. Heeft uw kind een keer geen zin? Probeer dan te achterhalen hoe dat komt. Wanneer het huiswerk te veel of te moeilijk is, kunt u het beste contact opnemen met school. Heeft uw kind gewoon geen zin, dan moet u juist doorzetten.

*Het is beter
om vaker in de week
kort te oefenen
dan één keer
lange tijd achter elkaar*

Leren doe je overal

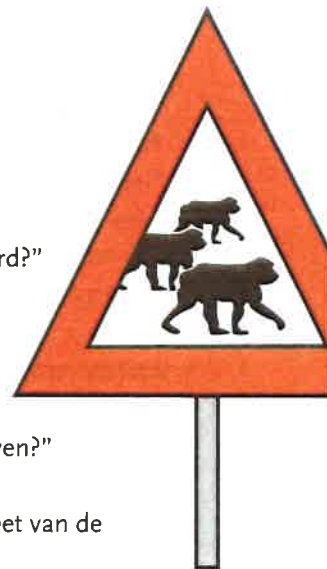
Kinderen leren niet alleen op school, maar vooral ook daarbuiten. Wat uw zoon of dochter op school ontdekt, krijgt betekenis in het alledaagse leven. Uw kind leert bijvoorbeeld lezen op school en brengt dit in de praktijk aan uw keukentafel, waar hij de verpakking van

een doos hagelslag leest. De leerkracht leert uw kind rekenen, maar wegen wordt pas belangrijk als u met uw kind een cake gaat bakken. Kortom, leren doe je overal. U kunt uw kind daar op de volgende manieren bij helpen:

- **Stimuleer uw kind op het juiste moment**

Wanneer uw kind merkt dat leren nut heeft, zal hij school vaak leuker vinden. Stimuleer uw kind daarom altijd om te leren. Dat kan door uw zoon of dochter op het juiste moment de juiste vraag te stellen. Een paar voorbeelden:

- Tijdens het koken:
“Wil je de maatbeker vullen?”
- In de supermarkt:
“Kun je de groente wegen?”
- In de auto:
“Wat staat er op dat verkeersbord?”
- Voor de vakantie:
“Kun je op de kaart aanwijzen waar we naartoe gaan?”
- In de winkel:
“Hoeveel geld kun je nog uitgeven?”
- Op bezoek:
“Vraag opa maar wat hij nog weet van de Tweede Wereldoorlog.”

- **Ga geen competitie met uw kind aan**

Uw kind wordt er niet beter van als u hem uitdaagt tot een wedstrijdje wie het meeste weet. Het is belangrijker dat uw zoon of dochter trots is op alles wat hij of zij al weet en kent.

Wat kunt u nog meer doen?

Zorg voor goed contact met school

Het is belangrijk dat uw kind zich goed kan ontwikkelen.

Dat vindt u en dat vindt ook de school van uw kind.

U heeft dus beide het beste met uw kind voor. Dat is mooi, want goed en regelmatig contact tussen school en thuis is belangrijk voor de groei en het veiligheidsgevoel van kinderen. Uw kind weet dat school en thuis bij elkaar horen.

Als ouder mag u bepaalde dingen verwachten van school en de school mag op haar beurt dingen verwachten van u.

Zo werkt u samen aan de toekomst van uw kind.

- **Zorg dat uw kind weet dat u school serieus neemt**
Praat altijd respectvol over school en de leerkrachten. Negatieve gesprekken bij het schoolhek komen de band tussen ouders en school en daarmee uw kind niet ten goede. Het is beter om een open gesprek te voeren met een leerkracht of de directeur.
- **Spreek verwachtingen uit**
Het is goed om met de leerkracht van uw kind te bespreken wat u van elkaar verwacht. Als school en ouders voor elkaar openstaan en weten wat zij aan elkaar hebben, dan blijft het contact goed.
- **Toon uw betrokkenheid bij de school**
Naast dat u uw kind kunt helpen met zijn huiswerk en thuis over school kunt praten, is het goed om als ouder actief deel te nemen aan activiteiten op school. Door het bezoeken van de ouderavonden, tienminutengesprekken en het helpen organiseren

van een activiteit toont u uw betrokkenheid bij de school, de leerkrachten en het leren van uw kind.

Dit alles heeft een positief effect op uw kind.

Goed en regelmatig contact tussen school en thuis heeft een positieve invloed op uw kind

Bereid u voor op belangrijke gesprekken

Op school voert u belangrijke gesprekken over uw kind. Deze gesprekken kunnen ingrijpend zijn, omdat ze voor een deel de toekomst van uw kind bepalen. Het is daarom zaak dat u zich goed voorbereidt op alle ouderavonden, tienminutengesprekken en andere contactmomenten met de school.

- **Bedenk vooraf wat u wilt zeggen en vragen**
Zeker als een gesprek maar tien minuten duurt, is het zinvol om thuis al te bedenken en bespreken wat u wilt vragen. Het is handig om dit even op te schrijven.
- **Vraag eventueel om een langer gesprek**
Wanneer u meer tijd nodig denkt te hebben dan tien minuten kunt u de school vragen om een langer gesprek. De school kan u natuurlijk ook uitnodigen voor een langer gesprek.
- **Maak een gespreksagenda**
Om te voorkomen dat de tijd voorbij is terwijl u nog

niet klaar bent met het gesprek, is het verstandig om vooraf af te spreken waar het gesprek over moet gaan. Voor een tienminutengesprek moet er een soort gespreksagenda zijn, anders levert een kort gesprek als dit nooit de juiste informatie op voor u en de school.

- **Spreek af wie bij een gesprek aanwezig zijn**
Spreek van tevoren af wie er bij het gesprek aanwezig is en waarom. Op die manier komt u niet voor verrassingen te staan.
- **Neem iemand mee als u dat prettig vindt**
Als u tegen een gesprek met school opziet, kunt u gerust iemand meenemen. Dat moet u van tevoren natuurlijk wel even doorgeven.

Wissel informatie over uw kind uit

U kunt ervoor zorgen dat uw kind passend onderwijs krijgt door de school op de hoogte te houden hoe het thuis met uw kind gaat. U brengt veel tijd door met uw kind. Daardoor vallen u misschien weer andere dingen op. Door informatie en adviezen uit te wisselen met school krijgt uw kind optimale kansen om te leren.

- **Streef naar een goede relatie met de school**
Neem contact op met de leerkracht als u denkt dat dit belangrijk is voor uw kind. Streef daarbij naar een goede relatie en samenwerking met de school. Dat is in het belang van uw kind.

- **Zorg dat u voldoende informatie krijgt**
Het is belangrijk dat de school u op de hoogte houdt over hoe uw kind het doet. Als u voor uw gevoel te weinig informatie krijgt, trek dan aan de bel bij de leerkracht of de directeur.
- **Informeer de school over uw kind**
Geef zelf ook zo veel mogelijk belangrijke informatie over uw kind aan de school door. Het helpt als school op de hoogte is van zaken als bedplassen of problemen thuis. De leerkracht kan hier rekening mee houden door uw kind bijvoorbeeld tijdelijk meer ruimte en tijd te geven.

Stimuleer goede contacten met klasgenoten

Uw kind zit niet alleen in de klas. Een groot deel van de week brengt hij door met zijn klasgenoten. Hoe kinderen met elkaar omgaan heeft ook invloed op de ontwikkeling en het leren van uw kind.

- **Weet wie er bij uw kind in de klas zitten**
Zorg dat u regelmatig op school komt om uw kind te brengen of halen en tijdens activiteiten. Zo leert u de klasgenoten van uw kind beter kennen.
- **Leer de ouders van klasgenoten kennen**
Door op ouderavonden te komen en uw kind geregeld naar school te brengen of op te halen, leert u de ouders van de klasgenoten van uw kind kennen.

Uw kind voelt zich thuis op school wanneer de ouders onderling een goede band met elkaar hebben. Bovendien kunt u gemakkelijk met een andere ouder overleggen als kinderen ruzie maken.

- **Spreek respectvol over klasgenoten en hun ouders**
Praat in het bijzijn van uw kind niet negatief over klasgenootjes en hun ouders. Uw kind kan beter leren als in en rondom zijn school een positieve sfeer heerst.
- **Nodig vriendjes en vriendinnetjes uit**
Door uw huis open te stellen voor vriendjes en vriendinnetjes weet u met wie uw kind omgaat.

Als leren niet zo goed gaat

Het kan zijn dat uw kind (tijdelijk) wat moeite heeft met leren. Meestal wordt dit door de school ontdekt. De prestaties van uw kind worden hier namelijk vergeleken met de prestaties van andere kinderen van dezelfde leeftijd. Het kan ook zijn dat u als eerste ziet dat er iets is met uw kind. U kent uw zoon of dochter immers het beste. U weet ook of er problemen zijn die vaker voorkomen in uw familie. Voor uw kind is het van groot belang dat u alle opgevangen signalen serieus neemt.

Een kleine achterstand is niet erg

'Het gaat niet goed met uw kind.' Ouders zullen erg schrikken als iemand dit over hun kind zegt. Het is daarom belangrijk dat u weet wanneer het allemaal wel meevalt en wanneer er echt iets aan de hand is met uw kind.

De school kan ontdekken dat uw kind een (kleine) leerachterstand heeft. Uit toetsresultaten kan blijken dat uw zoon of dochter minder goed presteert dan het 'gemiddelde kind' in Nederland. Toch hoeft u zich geen zorgen te maken als uw kind steeds een beetje achterloopt.

Stel nu dat uw kind niet verder komt dan het niveau van halverwege groep 7. Dan geven toetsen aan dat uw kind aan het eind van groep 8 een achterstand heeft van anderhalf jaar. Dat klinkt bepaald niet positief. Ook dan is er geen reden tot paniek. U bent misschien juist heel tevreden als uw kind hiermee, precies zoals gepland, naar het vmbo kan.

Het is belangrijk dat u weet
wanneer er echt iets
aan de hand is met uw kind

Als de kloof groter wordt

Als de leerachterstand volgens de toetsen te groot wordt, dan moet worden onderzocht wat de achterstand bij uw kind veroorzaakt. Een positieve en open relatie tussen ouders en school helpt om de oorzaak snel te vinden. Als het probleem eenmaal duidelijk is, kunt u samen met de school op zoek naar een goede oplossing.

De school moet onderzoeken wat uw kind mogelijk belemmert in het leren. Dat kan iets zijn in uw kind zelf, maar het kan bijvoorbeeld ook aan de groep of de leerkracht liggen. Als ouder kunt u opvallende dingen uit de familie doorgeven aan school. Sommige afwijkingen kunnen namelijk erfelijk zijn. Ook kunt u helpen door uw kind bijvoorbeeld een oog- of gehoortest te laten doen als de school hierom vraagt. Uiteindelijk bepaalt de school of, en zo ja welke, maatregelen worden genomen.

Ouders kunnen soms emotioneel zijn wanneer er iets aan de hand is met hun zoon of dochter. Dat is heel logisch. Het is wel belangrijk dat u altijd rustig, redelijk en positief blijft naar de school en de leerkracht. Zij moeten zich ook vrij voelen om dingen te kunnen zeggen. Neem ook geen overhaaste beslissingen. Daar helpt u uw kind niet mee. De volgende tips helpen u om goed met deze situatie om te gaan.

- **Ga met de leerkracht praten**

Wanneer dingen op school u niet bevallen, moet u in het belang van uw kind het gesprek aangaan op school.

- **Stap naar de intern begeleider of directeur**
Wanneer u er met de leerkracht niet uitkomt, kunt u altijd terecht bij de intern begeleider of de directeur. Zorg dat u met uw probleem bij de juiste persoon aanklopt en bespreek de zaak niet eerst met andere ouders of leerkrachten.
- **Wees duidelijk in wat u wilt**
Spreek uit wat u precies verwacht van de school. Het kan namelijk voorkomen dat ouders en de school andere verwachtingen van elkaar hebben. Door duidelijk te zijn weet iedereen waar hij aan toe is.

Na denken komt doen

Als duidelijk is wat er met uw kind aan de hand is, dan mag u van de school verwachten dat zij een plan maakt om uw kind zo goed mogelijk te begeleiden. Dit wordt vaak een handelingsplan genoemd. In dit plan staat wat uw kind nodig heeft en wat de leerkracht kan doen. Verder beschrijft het plan wat de school op korte termijn (een week of tien) wil bereiken en wat er van u als ouders wordt verwacht. Aan het einde van een bepaalde periode wordt samen met u gekeken of de gestelde doelen zijn gehaald en wat de beste aanpak is voor de volgende periode.

Het is verstandig dat de school eerst een concept handelingsplan maakt en dat met u bespreekt voordat het definitieve handelingsplan wordt opgesteld. Want hoewel de school de uiteindelijke aanpak bepaalt, kunt u als ouders goede adviezen geven. Zo wordt u betrokken bij de ontwikkeling van uw kind op school en helpt u uw kind bij het leren.

U hoort een kopie van het handelingsplan (zowel het concept als de definitieve versie) mee naar huis te krijgen wanneer het om een ingrijpend plan gaat. Op die manier kunt u het thuis nog eens rustig doorlezen. Het is verder gebruikelijk dat de school en de ouders een dergelijk plan ondertekenen.

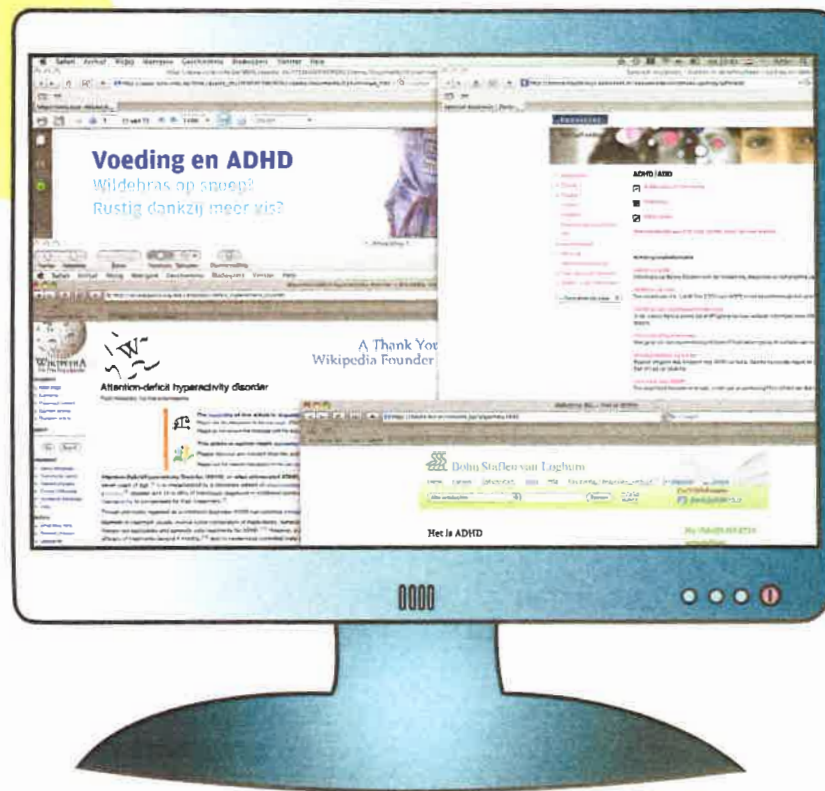
*U mag van de school
verwachten dat uw kind
zo goed mogelijk
wordt begeleid bij
leerproblemen*

Wissel informatie uit

Misschien hebt u de neiging om meteen even internet te raadplegen wanneer u denkt dat er iets mis is met uw kind. Bijvoorbeeld om meer te weten te komen over ADHD. Vaak krijgt u dan informatie op hoog niveau op uw beeldscherm, zoals wetenschappelijke informatie, (ervarings)forums van ouders en meningen van deskundigen. Wees hier voorzichtig mee. Het kan namelijk best zijn dat u het bij het verkeerde eind heeft.

Toch is het goed om de twee belangrijkste artikelen die u vindt door te spelen aan de leerkracht van uw kind. Misschien heeft uw kind helemaal geen ADHD of een ander probleem, het is toch goed om het er met school over te hebben. Wanneer ouders en school hun kennis en ervaringen delen, weten ze wat ze van elkaar kunnen verwachten. Als er dan toch eens iets is, kunnen ze eventueel samen op zoek gaan naar een oplossing.

Achterin dit boekje vindt u handige websites!

Hoofdstuk 2

Lezen is leuk én handig

"De start in groep 3 was best spannend. Mijn dochter vond het leren lezen erg leuk, maar ook wel vermoeiend. Ik vond het heel leuk dat ze na een poosje opeens allerlei dingen probeerde te lezen: de pot pindakaas op tafel, de reclamefolder op de mat en zelfs verkeersborden langs de weg. Ongelooflijk hoe snel het dan gaat!"

(Miriam de Rooy, moeder)

Lezen doe je overal

Het is belangrijk dat uw kind goed leert lezen, want lezen doe je overal. In onze samenleving komen we voortdurend in aanraking met geschreven taal. Denk aan sollicitatiebrieven, reclamefolders, internet, de ondertiteling van de televisie en verkeersborden langs de weg. Lezen is niet alleen nuttig. Het is ook leuk om een tijdschrift of boek te lezen om kennis op te doen of mee te leven met de hoofdpersonen.

Lezen is leuk én handig

Van praten naar lezen

De leesontwikkeling van een kind begint al snel na de geboorte. Uw zoon of dochter hoort u praten en reageert daarop door naar u te kijken en geluidjes te maken. Door van kleins af aan veel met uw kind te praten, leert het een aantal zaken die van groot belang zijn voor het latere lezen, zoals:

- **Woordenschat:** kinderen hebben veel woorden nodig om te kunnen begrijpen wat ze lezen.
- **Begrip:** kinderen luisteren en begrijpen wat er gezegd wordt en kunnen doen wat er van hen wordt gevraagd.
- **Spreeken:** kinderen kunnen dingen vertellen, reageren als hen iets gevraagd wordt en goed articuleren.

Eindelijk echt leren lezen!

Lezen is een van de belangrijkste vaardigheden die kinderen op de basisschool leren. Het leren lezen is dan ook een belangrijk moment in de schoolloopbaan van uw kind. Veel kinderen gaan naar groep 3 met de verwachting: 'Nu gaat het écht gebeuren, nu leer ik lezen!'

Leren lezen doe je overal

Een goede lezer kan een tekst vlot lezen en begrijpt wat hij leest. Dat gaat niet vanzelf. Sommige kinderen leren zichzelf lezen of leren het spelenderwijs, maar veel kinderen moeten veel oefenen en veel lezen om goed te leren lezen.

Op school wordt daarom veel tijd besteed aan leren lezen. Het is goed om daarnaast ook thuis aandacht

te besteden aan lezen. Door samen met uw kind op een leuke manier bezig te zijn met taal en te laten merken dat u lezen belangrijk vindt, kunt u uw kind aanmoedigen en ondersteunen. Uw kind zal hierdoor extra zijn best doen om het lezen onder de knie te krijgen.

*Sommige kinderen
leren spelenderwijs,
maar veel kinderen
moeten oefenen
om goed te leren lezen*

Lezen op school

Uw kind is elke dag op school bezig met leren lezen, zelfs al voor uw kind in groep 3 komt. Voor u als ouder is het handig om te weten hoe uw kind op school leert lezen.

De kleutergroepen

Vaak lijkt het alsof het leesonderwijs pas begint in groep 3. Dat is niet helemaal waar. Ook al in groep 1 en 2 doet de leerkracht van uw kind allerlei activiteiten die met lezen en taal te maken hebben. U kunt daarbij denken aan kringgesprekken, voorlezen en rijm- en taalspelletjes. Door al deze activiteiten ontdekt uw kind dat je in een boek kunt lezen en dat je met letters woorden kunt maken die je kunt opschrijven en teruglezen. Dat alles maakt lezen erg leuk en interessant voor jonge kinderen.

Groep 3

In groep 3 beginnen kinderen meestal met leren lezen. Dit noemen we ook wel technisch lezen.

Uw kind leert eerst losse letters benoemen.

Door woorden in stukjes te hakken, letters los te benoemen en weer aan elkaar te plakken tot een

woord, leert uw kind stap voor stap lezen.

Aan het einde van groep 3 kan uw zoon of dochter al kleine verhaaltjes vlot lezen.

Vanaf groep 4

In groep 4 en 5 oefenen kinderen verder met technisch lezen. Uw kind moet nog veel lezen en oefenen om steeds moeilijker teksten vlot te kunnen lezen.

Ook in groep 6 tot en met 8 is het belangrijk dat uw zoon of dochter veel blijft lezen. Op die manier wordt lezen steeds gemakkelijker en kost het telkens minder energie.

Daarnaast wordt het steeds belangrijker dat uw kind begrijpt wat een tekst vertelt. Dat uw zoon of dochter de informatie in een tekst kan gebruiken of van een verhaal kan genieten. Daarom is er vanaf groep 5 veel aandacht voor begrijpend en studerend lezen. Begrijpend lezen is 'snappen wat er staat'.

Bij studerend lezen is het de bedoeling dat kinderen de informatie uit een tekst gaan gebruiken, bijvoorbeeld voor een proefwerk, spreekbeurt of werkstuk.

AVI-niveaus

Om het leesniveau van leerlingen te bepalen maken veel scholen gebruik van AVI-toetsen. De leesboeken worden op deze AVI-niveaus ingedeeld, zodat uw kind boeken kan kiezen die op zijn of haar leesniveau zijn afgestemd.

Er waren vroeger negen AVI-niveaus, tegenwoordig zijn dat er twaalf.

De AVI-niveaus zijn over het algemeen gekoppeld aan leerjaren.

- **AVI-Start** is het niveau voor de beginnende lezers.
- **AVI-M3** geeft het leesniveau aan van een gemiddelde leerling halverwege groep 3. De M staat hierbij voor Medio. AVI-M5 is dan het gemiddelde leesniveau van een kind halverwege groep 5.
- **AVI-E3** is het leesniveau van een gemiddelde leerling aan het einde van groep 3. De letter E staat hier voor Eind. AVI-E7 is dan het gemiddelde leesniveau aan het einde van groep 7.
- **AVI-Plus** is een vervolg op het laatste niveau AVI-E7. Dit niveau geeft aan dat het leesniveau van een leerling boven het gemiddelde niveau ligt van leerlingen aan het einde van groep 7.

Als ouder is het handig om te weten hoe uw kind op school leert lezen

Wat kunt u thuis doen?

Lezen leert uw kind niet alleen op school. Als ouder heeft u grote invloed op hoe uw zoon of dochter leert lezen. Als u veel met uw kind praat en laat zien dat u zelf leest en dat leuk en handig vindt, dan leert uw kind dat lezen leuk en belangrijk is. Als uw kind thuis al veel over lezen leert, zal het leren lezen op school hem doorgaans gemakkelijker afgaan. Met de volgende tips geeft u uw zoon of dochter de beste voorbereiding op het leren lezen op school.

Praat met uw kind

Praten met en luisteren naar elkaar is belangrijk voor de taalontwikkeling van uw kind. Als u vaak met uw zoon of dochter praat, leert uw kind veel woorden kennen die het zelf ook zal gaan gebruiken.

- **Praat duidelijk tegen uw kind**

Door duidelijk te praten hoort uw kind wat u zegt en leert het woorden goed nazeggen.

- **Verbeter uw kind niet**

Als uw kind een woord verkeerd uitspreekt of een zin niet afmaakt, verbeter het dan niet. Benoem alleen de woord(en) op de goede manier in uw antwoord. Uw kind zegt bijvoorbeeld: "Ikke drinken". U antwoordt dan met: "Ja, wil je wat drinken?"

- **Wees geduldig en laat uw kind uitpraten**

Geef uw zoon of dochter de ruimte om iets te vertellen, ook al duurt het lang voor uw kind uit zijn woorden komt.

- **Stel open vragen**

Stimuleer uw kind om te praten. Stel daarom liever open in plaats van gesloten vragen. Vraag dus: "Vertel eens wat je gedaan hebt op school?" en niet "Was het leuk op school?".

- **Geef uw kind de ruimte**

Respecteer het als uw kind niet wil praten en zorg dat u er voor hem bent als hij of zij wel wil praten.

Toon belangstelling

Zoals u al las in hoofdstuk 1: het is heel goed om belangstelling te tonen en uw kind te laten merken dat u het leren lezen op school erg belangrijk vindt.

- **Vraag wat uw kind op school heeft gedaan**

Laat uw zoon of dochter thuis nog eens voordoen welke nieuwe letters en woorden hij of zij al kan lezen.

- **Bezoek schoolavonden**

Op informatiebijeenkomsten op school hoort u hoe uw kind op school leert lezen en wat u thuis kunt doen om uw kind te helpen. Het is belangrijk dat u het lezen thuis op dezelfde manier aanpakt als op school. Ga dus niet zomaar oefenen.

- **Praat regelmatig met de leerkracht van uw kind**

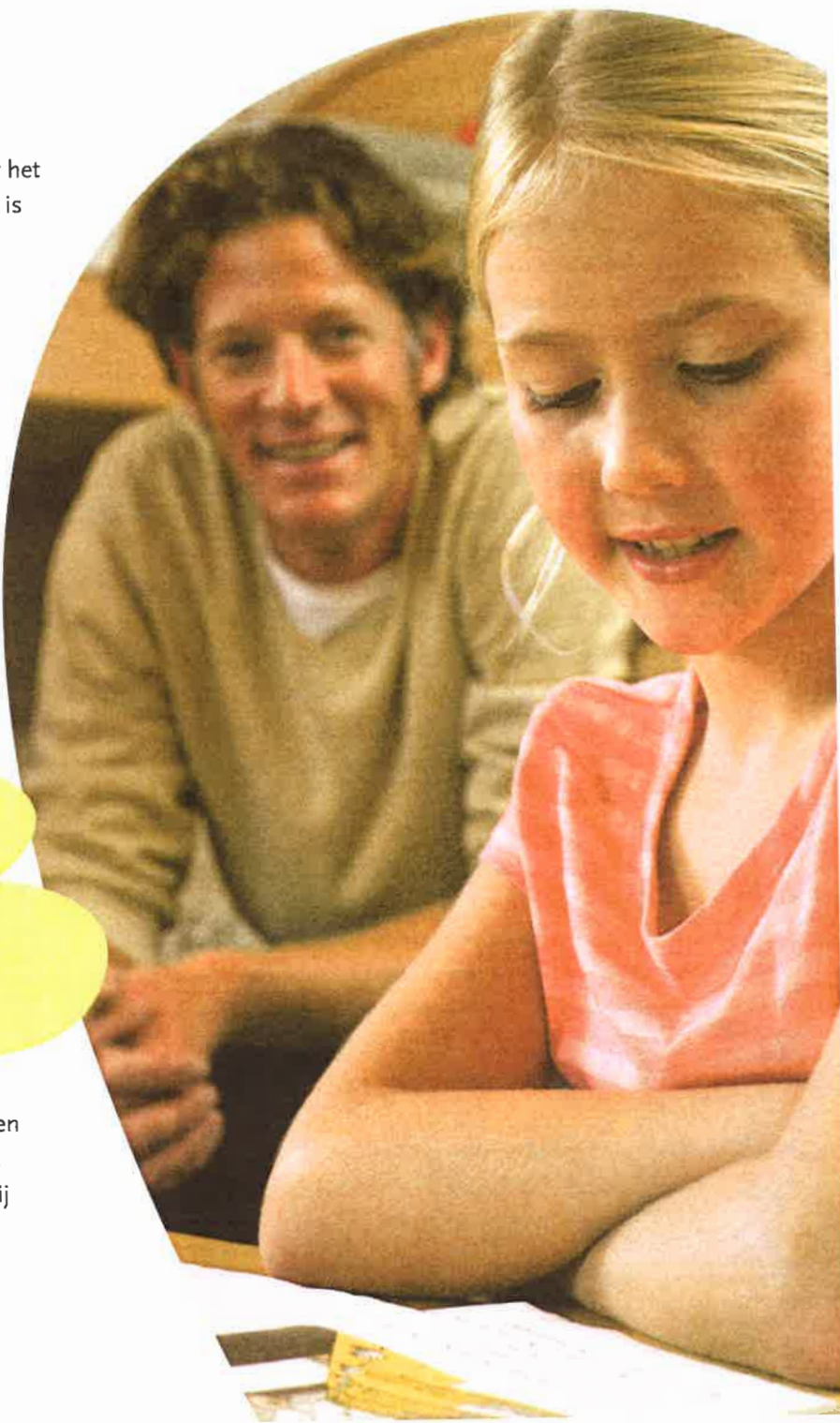
Spreek op een rustig moment af met de leerkracht om te praten over hoe het met uw kind gaat. Het is belangrijk dat u weet hoe uw kind het op school doet en dat de leerkracht van u hoort hoe het lezen thuis verloopt.

- **Besteed geregeld samen tijd aan lezen**
Het is belangrijk voor de leesontwikkeling van uw kind dat u dagelijks, bijvoorbeeld vlak voor het slapen gaan, tien minuten met hem leest. Dat is effectiever dan eens per week een uur lezen.
- **Geef het goede voorbeeld**
Laat uw zoon of dochter merken dat u als ouder ook plezier aan lezen beleeft door bijvoorbeeld te vertellen over een leuk boek of artikel dat u gelezen hebt.
- **Houd het leuk!**
Thuis lezen moet leuk zijn voor uw kind. Dwing uw kind niet en wees niet al te streng als uw zoon of dochter een foutje maakt. Het gaat erom dat u samen met uw kind op een leuke en ontspannen manier bezig bent met lezen.

*Laat uw kind thuis
voordoen welke nieuwe
letters en woorden
hij of zij al kan lezen*

Ga actief met lezen aan de slag

U kunt uw kind stimuleren en helpen bij het leren lezen. Bijvoorbeeld door allerlei activiteiten met uw zoon of dochter te ondernemen waardoor hij of zij veel kan oefenen.

- **Lees uw kind voor**
Kinderen vinden voorlezen fijn, ook als ze zelf al kunnen lezen. Voorlezen is goed voor het verbeteren van de luistervaardigheid en de woordenschat van uw kind. Lees voor uit verschillende soorten boeken om de interesse van uw kind aan te wakkeren. Praat daarna met uw kind over wat u gelezen heeft.
- **Begin eventueel met plaatjesboeken**
Als uw zoon of dochter voorlezen niet leuk vindt, ga dan samen op zoek naar een leuk boek met veel plaatjes. Praat eerst vooral over wat op de plaatjes te zien is en lees kleine stukjes voor.
- **Herhaal sommige boekjes of verhalen**
Herhalen van wat al eerder voorgelezen is, vinden veel kinderen leuk. Ze weten dan al een beetje wat er komt en kunnen dat vertellen. "Wat gebeurde er ook al weer?"
- **Ga samen met uw kind naar de bibliotheek**
Het is goed om met uw kind naar de bibliotheek te gaan om samen boeken en voorleesboeken uit te zoeken. Sluit daarbij zoveel mogelijk aan bij de interesses van uw zoon of dochter. Het lidmaatschap van de bibliotheek is overigens gratis voor uw kind.
- **Geef uw kind af en toe een boek cadeau**
Ga af en toe met uw kind een boek kopen of geef het een boek of tijdschrift cadeau.

Gezellig samen avonturen beleven

Voorlezen is belangrijk voor de taalontwikkeling van uw kind. Uw kind leert nieuwe woorden, langer luisteren en een verhaal volgen.

Samen een boek lezen, bijvoorbeeld met een kopje thee op de bank of 's avonds knus onder de dekens, is ook heel erg leuk voor u én uw kind.

Hoe doe ik dat, voorlezen?

Met voorlezen kunt u niet vroeg genoeg beginnen. Voor een baby kunt u zingen of hardop vertellen waar u mee bezig bent. Ook kunt u al vlug samen eenvoudige plaatjes in stoffen of kartonnen babyboekjes bekijken, waarbij u van alles kunt vertellen. Weer later kunt u een kort verhaaltje voorlezen, dat in de loop van de tijd steeds wat moeilijker kan worden.

Ook prentenboeken zijn mooi om te bekijken en leuk om uit voor te lezen. U kunt het boek voorlezen en uw zoon of dochter laten meekijken. U kunt uw kind ook eerst vragen wat er op de plaatjes te zien is en daarna het verhaal voorlezen. Blijf voorlezen, ook nadat uw kind zelf heeft leren lezen. Zo kan uw kind zichzelf telkens verder verbeteren.

Voorleestips:

- Kies een boek dat past bij de ontwikkeling en belangstelling van uw kind.
- Lees het boek zelf eerst een keer (gedeeltelijk) door.
- Lees het boek vaker voor. Kinderen vinden dit leuk en begrijpen het verhaal dan beter.
- Zorg voor rust en weinig afleiding.
- Lees rustig en duidelijk de tekst voor.
- Maak tijdens het voorlezen af en toe gebaren bij de woorden.
- Houd tijdens het voorlezen af en toe een korte pauze.
- Let erop dat uw kind begrijpt wat u leest.
- Praat over het verhaal (“Wat denk je dat er gaat gebeuren?”).
- Laat uw kind meekijken en meebladeren in het boek.
- Stop met voorlezen als de aandacht verslapt.
Ga op een ander moment verder of kies een ander boek.

Blijf voorlezen,
ook nadat uw kind zelf
heeft leren lezen

Hoe bouwt u het leren lezen goed op?

U kunt uw kind altijd helpen bij het leren lezen. Natuurlijk is dat wat u als ouder thuis kunt doen wel sterk afhankelijk van de leeftijd uw kind. Hieronder een aantal tips per leeftijdscategorie om u op weg te helpen.

Ouders van kleuters

- **Laat uw kind zien dat lezen nuttig is**

Laat zien dat het handig is om te kunnen lezen, bijvoorbeeld om een gebruiksaanwijzing, spoorboekje of een recept te lezen.

- **Wijs woorden of letters aan**

Laat uw zoon of dochter meekijken in een voorleesboek en wijs af en toe woorden of letters aan. "Kijk, daar staat een letter van jouw naam!"

- **Speel spelletjes**

Doe met uw kind spelletjes die goed zijn voor zijn taal-leesontwikkeling. Denk bijvoorbeeld aan puzzels, rijm- en raadspelletjes.

- **Geef uw kind eigen schrijfspullen**

Geef uw kind potlood, pennen en papier cadeau. Stimuleer het (na)schrijven van woordjes, zoals zijn eigen naam, papa en mama of de namen van eventuele broertjes, zusjes of huisdieren.

Ouders van kinderen van 5 tot en met 7 jaar

- **Onderneem activiteiten en speel spelletjes**

Houd thuis de volgorde aan waarin uw kind op school de letters leert. Vraag uw kind (of de leerkracht) welke letters het al geleerd heeft en doe spelletjes met die letters, zoals:

- Geef uw kind een stift of balpen en een pagina uit een tijdschrift of reclamefolder. Vraag uw kind aan te strepen welke letters het al kent. Behalve de letters die uw kind op school leert, is dat natuurlijk ook vaak de eerste letter van de eigen voornaam.
- Speel samen het spelletje 'Ik zie, ik zie wat jij niet ziet'. Laat de te zoeken voorwerpen beginnen met de letters die uw kind heeft geleerd.
- Misschien wil uw kind zelf woorden typen op de computer. Op het toetsenbord staan hoofdletters. Plak daarom voor het gemak op de toetsen gekleurde stickertjes waarop de kleine letters zijn geschreven. Vraag op school na welk lettertype gebruikt wordt bij opdrachtjes en dergelijke en gebruik zelf ook dat lettertype.
- Als uw kind van schrijven, tekenen, knippen en plakken houdt, kunt u van een simpel schriftje een letterboek maken. Schrijf op elke bladzijde van het schriftje een van de letters die uw kind heeft geleerd. Laat uw kind op elke pagina tekeningetjes maken, plaatjes plakken en woordjes schrijven waarin die letter voorkomt.

- U kunt samen met uw kind een verlanglijstje maken voor zijn verjaardag of Sinterklaas. Meestal knippen kinderen uit speelgoedboeken de afbeeldingen van hun favoriete speelgoed. Maar het is ook leuk om samen een verlanglijstje te schrijven. Laat uw kind zoveel mogelijk letters van een woord zelf opschrijven.

- Laat uw kind af en toe een briefje of kaartje schrijven naar opa of oma en help het met de letters die uw kind niet weet.

- **Let goed op hoe u de letters uitspreekt**

De manier waarop u thuis de letters uitspreekt is heel belangrijk voor uw zoon of dochter. Houd zoveel mogelijk de lesmethode van school aan en gebruik klanken, zoals in onderstaande voorbeelden.

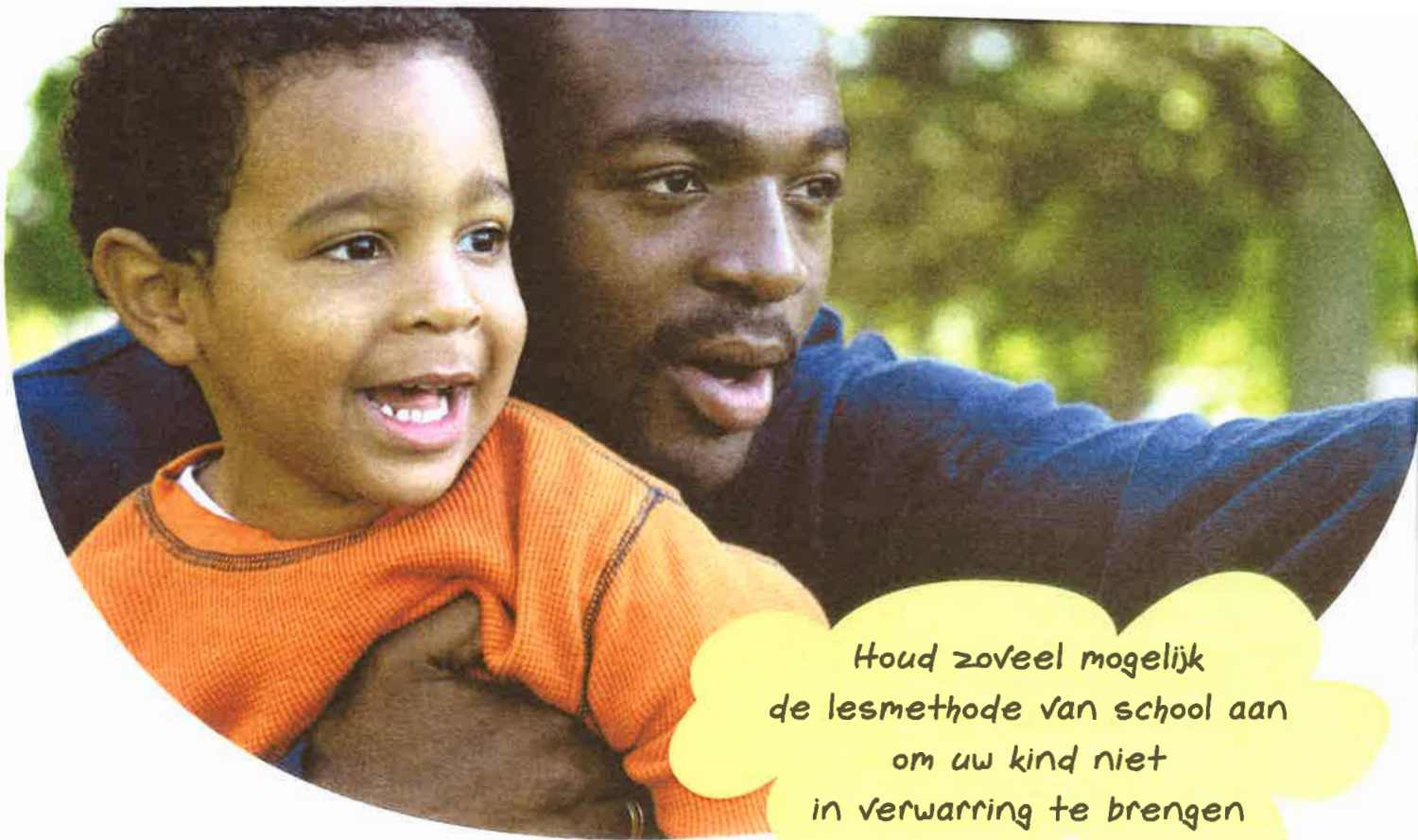
- a: geen aa, maar à, zoals als in tak,
- aa: als in maan,
- b: niet bee, maar bu, met een bijna onhoorbare u,
- e: geen ee, maar è, zoals in zes,
- ee: als in teen,
- f: geen ef, maar fff,
- h: geen haa, maar hu, met een bijna onhoorbare u,
- ie: geen i en e, maar als in fiets,
- z: geen zet, maar zzz.

- **Help uw kind met 'hakken en plakken'**

Als uw zoon of dochter moeite heeft met een bepaald woord, kunt u uw kind vragen om eerst de letters van dat woord afzonderlijk te lezen, bijvoorbeeld b - oe - k. Plak daarna samen de letters aan elkaar en lees het hele woord vloeiend: boek.

- **Haal boekjes in huis die inhaken op de lesstof**

Er zijn in de boekhandel en de bibliotheek veel boekjes die u helpen om thuis in te haken op het leesonderwijs in groep 3. Op de boekjes staat dikwijls vermeld: geschikt voor na 3, 6 of 9 weken leesonderwijs.

*Houd zoveel mogelijk
de lesmethode van school aan
om uw kind niet
in verwarring te brengen*

Ouders van kinderen van 8 tot en met 12 jaar

- **Stel vragen voor, tijdens en na het lezen**

U kunt samen met uw kind teksten lezen over onderwerpen die uw zoon of dochter interesseren en hier vragen over stellen voor, tijdens en na het lezen.

- **Vragen voor het lezen:**

“Waar denk je dat de tekst over gaat als je kijkt naar de titel en de plaatjes?”

“Wat weet je al van dit onderwerp?”

“Wat wil je te weten komen?”

- **Vragen tijdens het lezen:**

“Had je gelijk over waar de tekst over gaat?”

“Wat is belangrijk of interessant om te onthouden?”

“Hoe zal de tekst verder gaan?”

- **Vragen na het lezen:**

“Ben je te weten gekomen wat je wilde weten?”

“Kun je in het kort vertellen waar de tekst over gaat?”

Als lezen niet zo goed gaat

Leren lezen is niet voor alle kinderen even gemakkelijk. Als uw kind leren lezen moeilijk vindt, is het belangrijk om daar vroeg achter te komen (in groep 3 en 4). Op die manier kan uw kind op tijd de extra aandacht krijgen die het nodig heeft.

Als uw kind moeite heeft met leren lezen

Leerkrachten weten heel goed dat niet alle kinderen vlotjes leren lezen. Ook uw kind kan om allerlei redenen meer tijd nodig hebben om te leren lezen. Scholen doen veel om kinderen met leesproblemen te helpen, zoals het geven van extra oefeningen en veel aandacht. Vaak helpt dat, maar soms is het niet genoeg. Weet dan dat u als ouder ook veel kunt doen om uw kind te helpen. Lezen leer je door het veel te doen. Het kan daarom helpen om ook thuis te oefenen en veel te lezen.

Praat met de leerkracht van uw kind

Maakt u zich zorgen over de leesontwikkeling van uw kind? Vraag dan om een gesprek met de leerkracht van uw kind. Vertel hem of haar waar u zich zorgen over maakt en vraag wat de school kan doen en wat u thuis kunt doen om uw kind te helpen. Maak duidelijke afspraken en spreek regelmatig met de leerkracht af om de voortgang te bespreken. Als het te lang duurt voordat uw kind beter gaat lezen is het misschien nodig om de intern begeleider of een leesdeskundige in te schakelen.

Lezen is leuk én handig

Vraag advies op het consultatiebureau

U kunt ook advies vragen op het consultatiebureau of aankloppen bij uw huisarts of een logopediste. U kunt ter voorbereiding op het gesprek een online SNEL-test maken. Deze vindt u onder 'testen' op de website www.kindentaal.nl. Bij deze test kunt u door het beantwoorden van veertien vragen nagaan of de taalontwikkeling van uw kind goed verloopt of dat er nader onderzoek nodig is. U kunt de test doen als uw kind jonger is dan 7 jaar. De uitslag wordt automatisch door de computer berekend. U kunt de ingevulde vragenlijst afdrukken en aan de arts of verpleegkundige van het consultatiebureau geven.

Wat kunt u thuis doen?

U kunt thuis vaak heel goed helpen met oefenen. Doe dit wel altijd in overleg met school. Uw kind leert namelijk gemakkelijker en sneller lezen wanneer u op dezelfde manier oefent als op school. Met de volgende tips kunt u thuis met uw kind op een goede manier oefenen met leren lezen.

- **Besteed elke dag tijd aan lezen**

Vijf keer per week kort oefenen levert meer op dan een keer per week een uur bezig zijn.

- **Oefen samen**

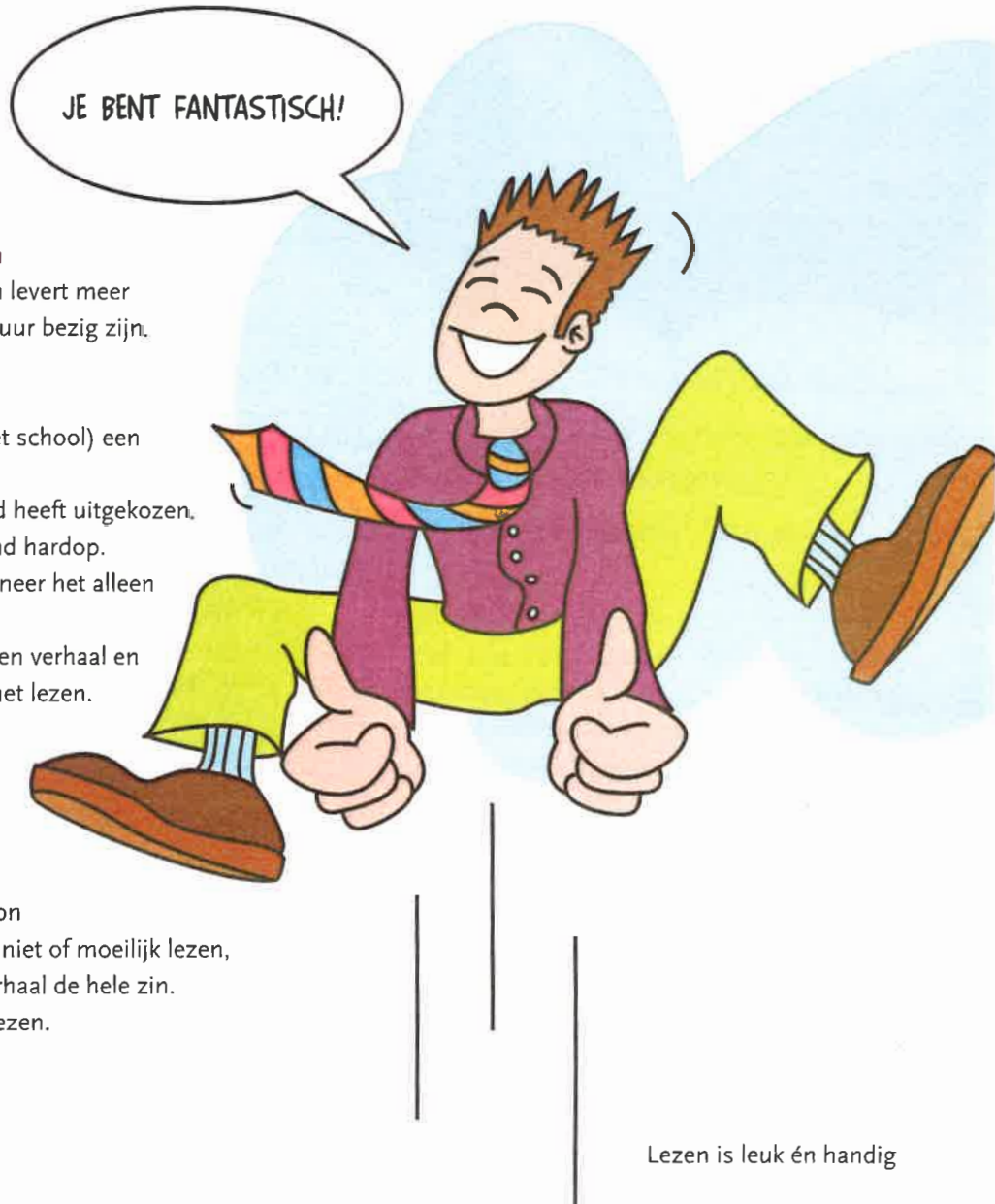
- Laat uw kind (in overleg met school) een boek of tekst uitkiezen.
- Praat eerst over wat uw kind heeft uitgekozen.
- Lees dan samen met uw kind hardop.
- Laat uw kind aangeven wanneer het alleen hardop wil lezen.
- Praat tot slot over het gelezen verhaal en over wat er goed ging met het lezen.

- **Wees geduldig**

Als het lezen moeizaam gaat kunt u samen lezen met uw kind. Lees bijvoorbeeld om de beurt een zin voor. Kan uw zoon of dochter een bepaald woord niet of moeilijk lezen, zeg het woord dan voor en herhaal de hele zin. Laat uw kind de zin opnieuw lezen.

- **Beloon uw kind!**

Zorg ervoor dat samen lezen leuk en ontspannen is en geef uw kind complimentjes als het goed gaat. Zo krijgt uw kind meer zelfvertrouwen.

- **Kies een boek dat bij uw kind past**

Een boek dat gaat over iets wat uw zoon of dochter aanspreekt, bijvoorbeeld een hobby, is vaak leuk om te lezen. Als uw kind al iets weet over het onderwerp maakt dat het lezen gemakkelijker. Medewerkers van de openbare bibliotheek kennen overigens ook veel leuke kinderboeken. Zorg er in elk geval voor dat een boek niet te dik is en dat de letters niet te klein zijn en te dicht op elkaar staan.

- **Oefen en herhaal**

Naast teksten over onderwerpen die uw kind interessant vindt, is het ook goed om teksten die uw kind al een keer gelezen heeft nog eens te lezen. U kunt ook samen een tekst lezen die de volgende dag op school aan de orde komt.

Lezen is leuk én handig

Leesproblemen en dyslexie

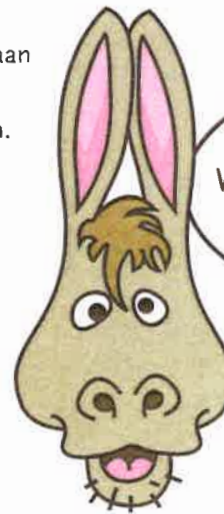
Het kan zijn dat uw zoon of dochter ondanks het vele oefenen op school en thuis problemen met lezen houdt. Dan zijn voor u als ouder de volgende punten belangrijk:

- Het kan verstandig zijn om uw kind te laten onderzoeken op dyslexie. Een dyslexieverklaring kan recht geven op het gebruik van bepaalde hulpmiddelen.
- Probeer te accepteren dat uw kind anders is dan andere kinderen, ook al maakt dat veel emoties los.
- Kennis over leesproblemen kan u helpen. Zoek informatie, praat erover met andere ouders en de leerkracht van uw kind.
- Leg uw kind uit dat het hem veel meer tijd en energie gaat kosten om te leren lezen dan zijn klasgenoten, maar dat het hem zeker gaat lukken om te leren lezen. Dat lukt namelijk uiteindelijk bij vrijwel alle kinderen.
- Ondersteun uw kind bij het oefenen en geef complimenten als uw kind hard zijn best doet.
- Zoek samen naar de beste plek en de beste tijd om te oefenen.
- Laat uw kind in zijn vrije tijd ook dingen doen waar het goed in is. Door aandacht te besteden aan zijn sterke kanten krijgt uw kind zelfvertrouwen.
- Praat met uw kind over zijn ervaringen met lezen.

Dyslexie kan ook gevolgen hebben op andere gebieden dan lezen. Zo kan uw zoon of dochter ook problemen hebben met het begrijpen en onthouden van opdrachten of met het uit het hoofd leren van dingen. Houd hier rekening mee.

U kunt uw dyslectische kind met de volgende oefeningen helpen:

- **Werk met stapeltjes**
Maak kaartjes met op de ene kant een vraag (bijvoorbeeld een tafelsom of topografie) en op de andere kant het antwoord. Als uw kind het antwoord goed heeft, gaat het kaartje op een aparte stapel. De oefenstapel wordt zo steeds kleiner.
- **Laat uw kind hardop lezen tijdens het oefenen**
Als uw zoon of dochter dingen tegelijkertijd leest en hoort, zijn ze gemakkelijker te onthouden.
- **Schrijf woorden meerdere keren op**
Ook door herhaling kan uw kind gemakkelijker dingen onthouden.
- **Bedenk ezelsbruggetjes**
Een ezelsbruggetjes kan helpen om de vraag en het antwoord logisch bij elkaar te laten passen.

ACHTERIN DIT BOEKJE
VINDT U HANDIGE WEBSITES
OVER LEREN LEZEN
OP EEN RIJ!

Hoofdstuk 3

Elk kind kan leren rekenen

“Ik dacht vroeger dat rekenen alleen iets voor studieboeken was, maar inmiddels weet ik dat eigenlijk alles wiskunde is. Het plannen van een route, het afrekenen in een winkel en het tellen van schroefjes bij het klussen. Zonder het zelf in de gaten te hebben, ben je voortdurend met rekenen/wiskunde bezig. Ik merk dat ik het leuk vind om hierover met mijn zoon te praten.”

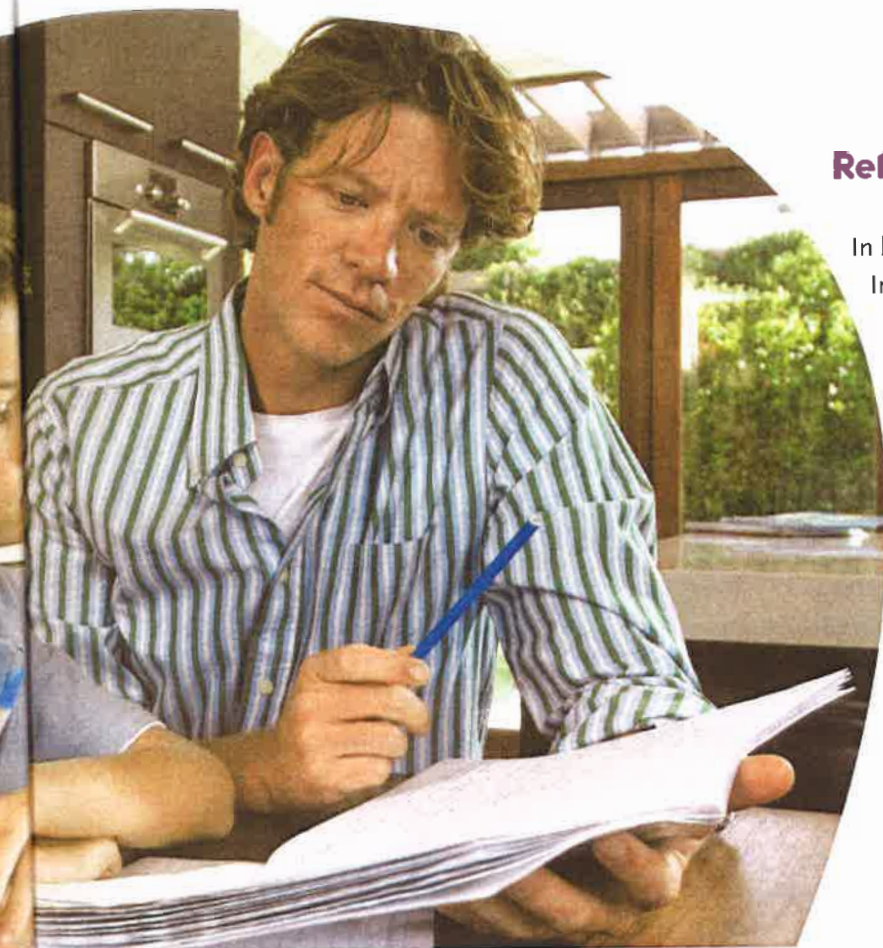
(Peter van der Linden, vader)

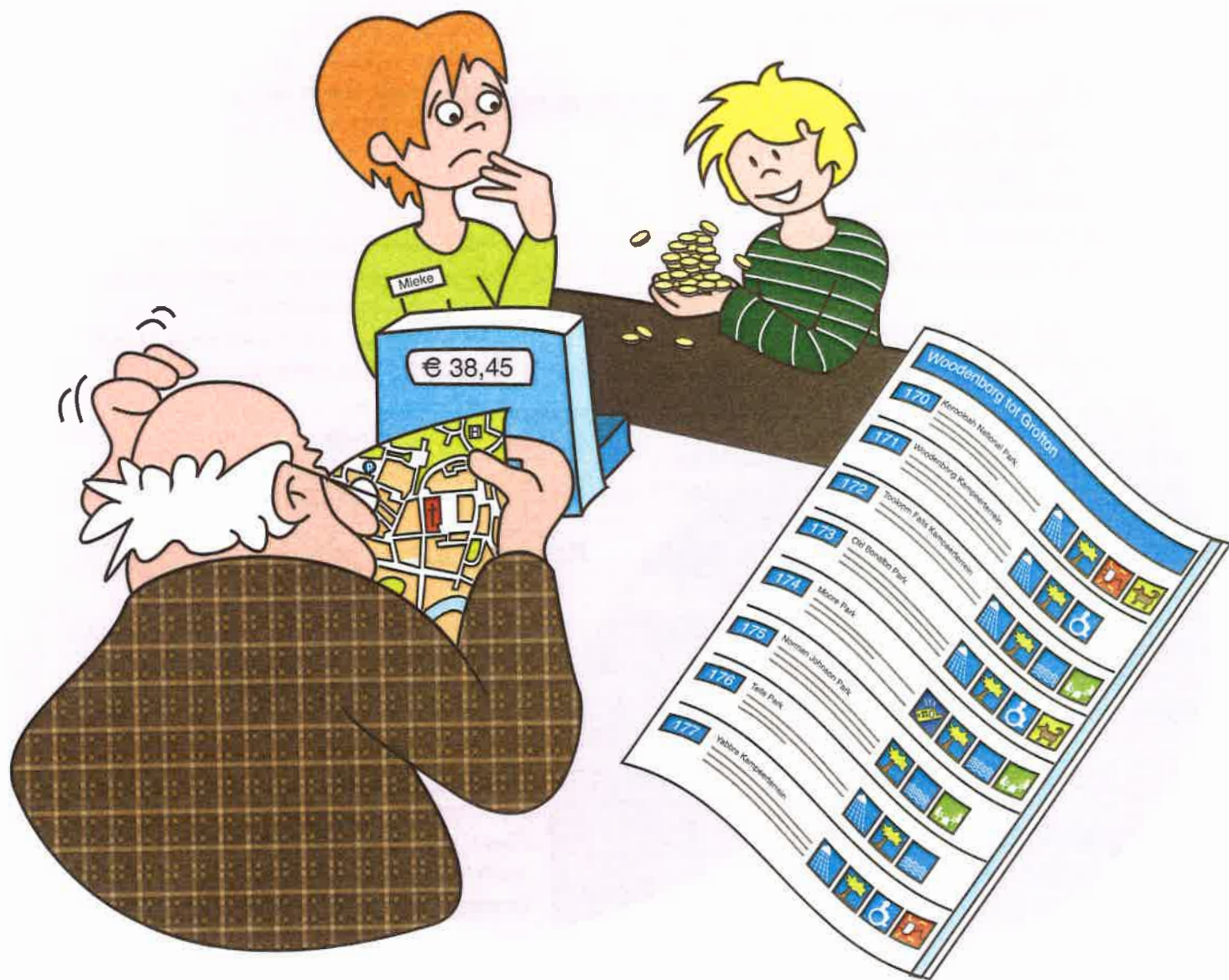
Rekenen is belangrijk

In het dagelijks leven rekenen we heel wat af. In allerlei opleidingen ná het basisonderwijs en beroepen speelt rekenen een belangrijke rol. Daarom is het belangrijk dat uw zoon of dochter al op jonge leeftijd goed leert rekenen.

Rekenen doe je overal

Overall wordt gerekend. Wanneer we in een winkel bij de kassa staan, willen we snel kunnen zien of we genoeg geld in onze portemonnee hebben en voldoende terugkrijgen. Om in een onbekende plaats de weg te vinden op een stadsplattegrond moeten we natuurlijk wel kunnen kaartlezen.

Rekenen/wiskunde: je hebt het bijna overal nodig

Een schoonmaakster moet schoonmaakmiddel en water in de juiste verhouding mengen. De kraamverzorgster weegt een baby elke dag en verwerkt de resultaten in een grafiek. De vrachtwagenchauffeur moet goed inschatten hoeveel tijd hij nodig heeft om zijn lading te lossen om op tijd bij de volgende klant te kunnen zijn.

Elk kind kan leren rekenen

Elk kind is anders. Het ene kind is goed in taal en het andere kind blinkt uit in sommetjes maken. Het is een geluk wanneer je goed kunt rekenen. Maar nog veel leuker is het om te weten dat je geen wiskundeknobbel nodig hebt om goed te leren rekenen. Het is namelijk bewezen dat de rol van de school en de ouders veel belangrijker is. Dat betekent dat elk kind kan leren rekenen! In dit hoofdstuk vindt u praktische tips over hoe u als ouder uw kind zo goed mogelijk kunt helpen bij het leren rekenen.

Je hebt geen wiskundeknobbel nodig om goed te leren rekenen. de rol van school en ouders is veel belangrijker

- **Geloof in uw kind!**

Voor het leren van kinderen is het belangrijk dat u gelooft dat uw kind kan leren rekenen.

- **Praat positief over rekenen/wiskunde**

Wanneer u negatief denkt en praat over een vak als rekenen, zal uw kind het moeilijk en vervelend gaan vinden. Zeg dus niet:

- Rekenen is moeilijk.
- Je vader was ook al slecht in wiskunde.
- Meisjes zijn slecht in rekenen.

Beter is het om belangstelling te tonen voor het leren rekenen van uw kind en er positief over te praten. Als u als ouder zegt dat rekenen een prachtig vak is, zal uw zoon of dochter er ook de leuke kanten van ontdekken.

- **Prikkel de belangstelling van uw kind**

- Hebt u er met uw kind al eens over gepraat hoe laat het op dit moment in China is?
- Heeft u zich al eens afgevraagd hoeveel kilometer je op een paar schoenen kunt lopen? Wat denkt u, kun je op een paar schoenen de hele wereld rondlopen?
- Hebt u zich samen met uw kind al wel eens verdiept in de wereldrecords van allerlei sporten?
- Weet u hoeveel kinderen er op schrikkel-dag jarig zijn?

Het gaat er niet om dat u al deze vraagstukken goed oplost. Waar het wel om gaat is dat u belangstelling toont voor getallen en wiskundige verschijnselen. Door nieuwsgierig te zijn en uw zoon of dochter te prikkelen of uit te dagen zal hij of zij ook nieuwsgierig worden. Uw plezier spiegelt af op uw kind.

Wanneer u positief bent
over rekenen, zal ook
uw kind de leuke kanten
van het vak ontdekken

PAP, HOE KOMT HET
DAT IK ZO GROOT
BEN?

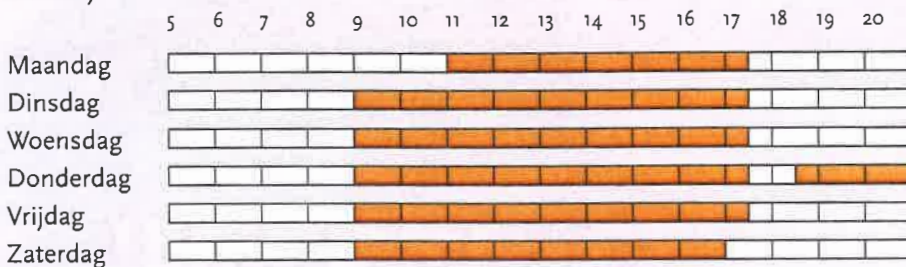
Praat u wel eens met uw kind over getallen
of wiskundige onderwerpen?

Hoe leren kinderen rekenen?

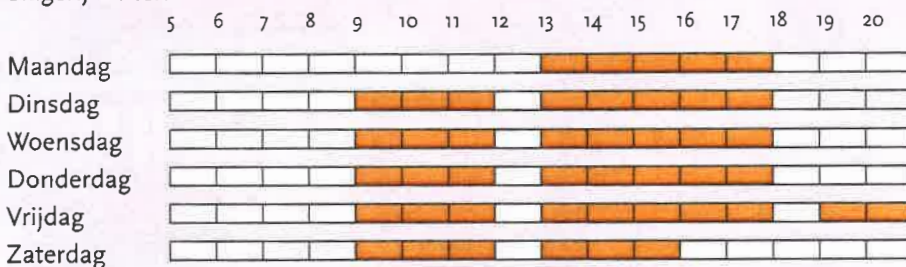
Bij rekenen denk je al snel aan sommetjes maken. Dat is nog steeds een belangrijk doel van het rekenonderwijs op school. Maar het vak rekenen heet op de basisschool eigenlijk rekenen/wiskunde. Dat betekent dat uw kind veel meer leert dan alleen sommen maken.

Een leuke opdracht: bij welke winkel horen de klokjes?

Bakkerij Timmer

Slagerij Bartels

 = open = gesloten

Uw kind leert bij rekenen meer dan alleen sommetjes maken.

a. Op maandag
gaat de winkel
open om

b. Op zaterdag
sluiten wij
om

c. Op dinsdag
sluiten wij om

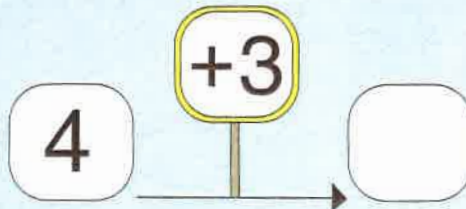
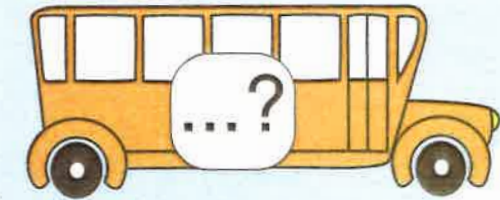
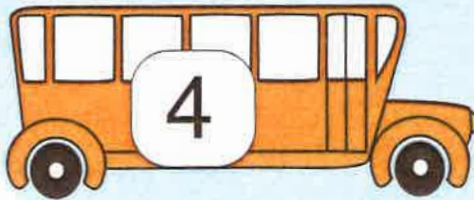
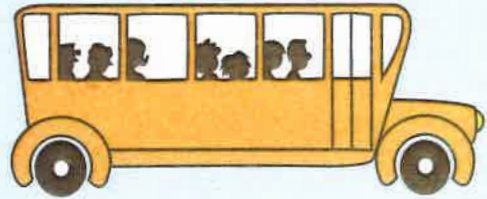
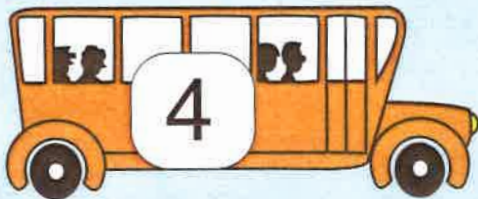

Inzicht in getallen

Een belangrijk doel van het rekenonderwijs is dat uw zoon of dochter inzicht krijgt in getallen en sommen. Het gaat er dus niet alleen om dat uw kind het trucje na kan doen, maar vooral ook dat het begrijpt waarom sommen op een bepaalde manier worden uitgerekend. De school wil dat kinderen inzicht krijgen in getallen en sommen.

Herkenbaar rekenen

Rekenen/wiskunde is belangrijk omdat het alles te maken heeft met de wereld om je heen. In de rekenboekjes die uw kind op school gebruikt, komen daarom ook allerlei situaties voor uit de werkelijkheid. Zo leren kinderen in groep 3 optellen aan de hand van een bus met passagiers. Er zitten 4 mensen in de bus. Bij de halte komen er 3 mensen bij.

Hoeveel mensen zitten er nu in de bus?
 Kinderen leren in groep 3 met behulp van de autobus optellen (en aftrekken). Later wordt de situatie van de bus steeds een stukje abstracter gemaakt. Net zo lang tot er een kale som ontstaat.

$$4 + 3 =$$

In groep 6 gaan kinderen met breuken aan de slag. Om duidelijk te maken hoe breuken werken, krijgen kinderen 'hulp' van taarten of stokbroden.

Kleur $\frac{4}{9}$ deel.

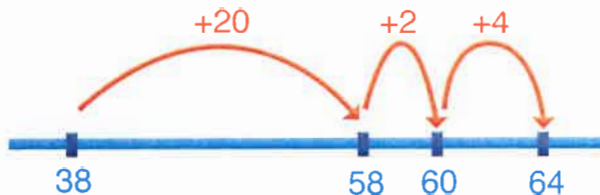
Alledaagse situaties zoals autobussen, pizza's en stokbroden worden contextopgaven genoemd. Contextopgaven zijn voor leerlingen vaak herkenbaar en geven kinderen inzicht in de getallen en de manier waarop de som moet worden uitgerekend.

Materialen, schema's en modellen

Bij het uitleggen maken leerkrachten gebruik van materialen en schema's. Sommige leerkrachten gebruiken eierdozen met (piepschuim) eieren om kinderen inzicht te geven in getallen tot 100. Het getal 32 bestaat in dat geval bijvoorbeeld uit drie eierdozen en 2 losse eieren. Zo ziet uw zoon of dochter dat de 3 in 32 eigenlijk 30 betekent (3 groepjes van 10).

Tijdens het uitleggen maken leerkrachten gebruik van materialen om kinderen inzicht te geven in getallen.

Een getallenlijn wordt onder meer gebruikt om kinderen inzicht te geven in de telrij tot 100.

Handige tussenstapjes

Om tot een goed antwoord te komen maken kinderen vaak handige tussenstapjes. Wanneer je het antwoord op 9×7 niet direct weet, kun je het uitrekenen door gebruik te maken van 10×7 .

Als je weet dat $10 \times 7 = 70$, is het meestal niet zo moeilijk meer om 9×7 uit te rekenen; dat is namelijk '1 x 7' minder. Het huidige rekenonderwijs leert kinderen om gebruik te maken van tussenstappen en handige strategieën. Hierdoor zullen ze zich ook in nieuwe rekensituaties beter zelfstandig kunnen redden.

Met behulp van handige strategieën kunnen leerlingen nieuwe sommen toch zelfstandig uitrekenen.

Praten over een som

In de rekenles bespreekt de leerkracht wanneer een strategie het beste gebruikt kan worden. Door te praten over hoe je een som aanpakt en welke strategie je daarvoor het beste kunt gebruiken, krijgen kinderen inzicht in de rekensituatie. Hoewel het goede antwoord natuurlijk belangrijk is, heeft een goede leerkracht ook aandacht voor de manier waarop er is gerekend.

Het gaat er om
dat uw kind begrijpt
waarom sommen
op een bepaalde manier
worden uitgerekend

Wat kunt u thuis doen?

Als ouder kunt u een steentje bijdragen aan het leren rekenen van uw zoon of dochter. U kunt dat op verschillende manieren doen. Zorg wel dat alles wat u samen met uw kind doet op een leuke en ontspannen manier gebeurt. Uw kind zal waarschijnlijk een hekel krijgen aan rekenen als u hem of haar thuis ook nog eens 'trakteert' op een blad vol met sommetjes.

Praat met de leerkracht van uw kind

Als u thuis merkt dat het niet zo goed gaat met het rekenen van uw kind, neem dan contact op met de leerkracht. U hoeft zich nog niet direct zorgen te maken, maar het is wel goed om de leerkracht te vertellen hoe het met uw kind gaat. Als uw zoon of dochter thuis vertelt dat hij of zij rekenen niet leuk vindt, is het goed als de leerkracht dat ook weet.

Toon belangstelling

Verder kunt u natuurlijk altijd belangstelling tonen voor wat uw zoon of dochter op school leert. U zult dan

meteen merken dat uw kind anders leert rekenen dan u vroeger zelf heeft leren rekenen. Op de ouderpagina van het rekenweb (www.rekenweb.nl) kunt u het een en ander lezen over het hedendaagse reken-wiskundeonderwijs. U kunt ook de school vragen om hier tijdens een ouderavond iets meer over te vertellen.

Houd altijd de leer methode van school aan

Wanneer u uw kind helpt bij bijvoorbeeld het leren van de tafels of bij het maken van een staartdeling, is het goed de methode van school aan te houden. Uw kind kan namelijk in de war raken als u thuis een andere methode gebruikt. De leerkracht kan u vertellen hoe kinderen tegenwoordig bepaalde dingen leren uitrekenen en u handige tips geven.

*Het is
beslist niet de bedoeling
dat u uw kind thuis
'trakteert' op een blad
vol met sommetjes*

Ouders van peuters en kleuters

Bij peuters en kleuters kunt u als ouder door middel van spelletjes, prentenboeken en telliedjes de aandacht van uw kind vestigen op getallen en wiskundige verschijnselen.

Elk kind kan leren rekenen

- **Gebruik alledaagse situaties**

Jonge kinderen zijn maar wat trots op zichzelf wanneer ze merken dat ze hoeveelheden kunnen tellen en cijfers kunnen herkennen.

U kunt als ouder alledaagse situaties gebruiken om uw zoon of dochter te ondersteunen.

U kunt hierbij denken aan:

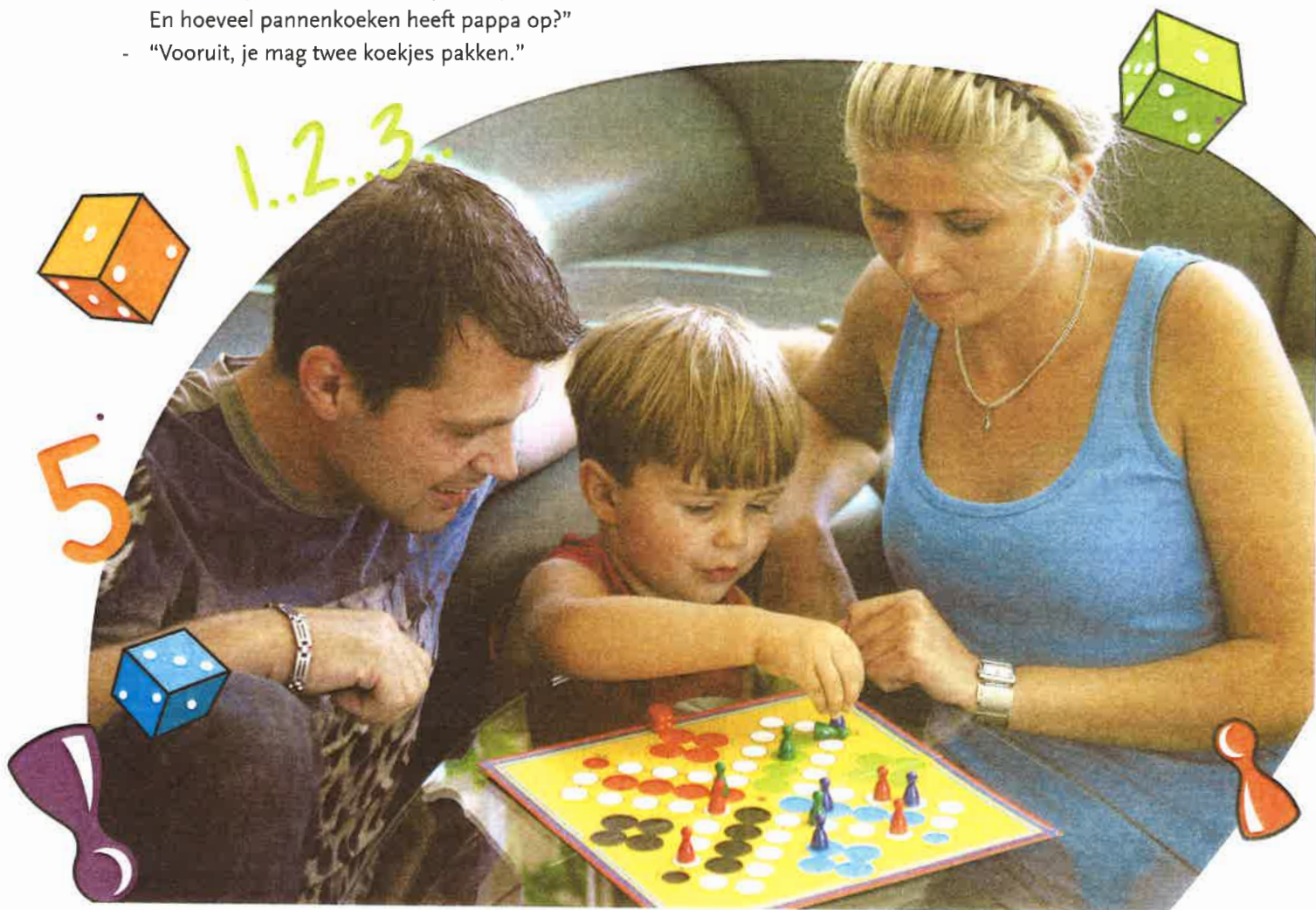
- "Hoeveel nachts slapen voor we naar opa en oma gaan?"
- "Hoeveel jaar wordt je morgen? Kun je dat ook op je vingers laten zien?"
- "Op welk nummer woon jij? En op welk nummer woont Rianne?"
- "Kun je deze snoepjes eerlijk verdelen tussen jou en Martijn?"
- "Hoeveel pannenkoeken heb je nu op? En hoeveel pannenkoeken heeft pappa op?"
- "Vooruit, je mag twee koekjes pakken."

Speel dobbelospelletjes

Spelletjes met dobbelstenen stimuleren kinderen te tellen. U kunt met een of twee dobbelstenen het spelletje 'Wie het meest gooit' spelen. 'Mens erger je niet' of 'Domino' zijn ook erg geschikt.

- **Zing samen telliedjes**

Enkele voorbeelden van telliedjes zijn: 'Hoedje van papier', 'De zevensprong' en 'Berend botje'.

Lees samen prentenboeken

In prentenboeken komen vaak getallen of wiskundige thema's terug, zoals eerlijk delen en leeftijden.

Voorbeelden van geschikte prentenboeken zijn:

- Rupsje Nooitgenoeg (Eric Carle, Gottmer),
- 1, 2, 3 ik tel de dieren die ik zie (Eric Carle, Gottmer),
- We gaan alle dieren tellen (Zwijsen),
- Wie is de grootste? (Zwijsen),
- Wie wil mijn rug insmeren? (Georgien Overwater, Zwijsen),
- Ik wil die! (Unieboek/Van Reemst, Imme Dros),
- Een duizendpoot op schoenen (Tony Ross, Sjaloom/Wildeboer).

Ouders van kinderen van 6 tot 10 jaar

• Speel spelletjes

Kinderen in groep 3, 4 en 5 zijn op school veel met de getallenrij bezig. U kunt dit ondersteunen door samen met uw zoon of dochter allerlei (gezelschaps)spelletjes te spelen, zoals:

- Ganzenbord,
- Bingo,
- Monopoly junior,
- Sjoelen (punten tellen!),
- Halli Galli (999 Games, Shafir Haim, 2004),
- Take 5 (999 Games, Wolfgang Kramer, 2002),
- RushHour (Binary Arts Corporation, Nob Yoshigahara, 1996),
- Koehandel (Ravensburger, Rüdiger Koltze, 2005).

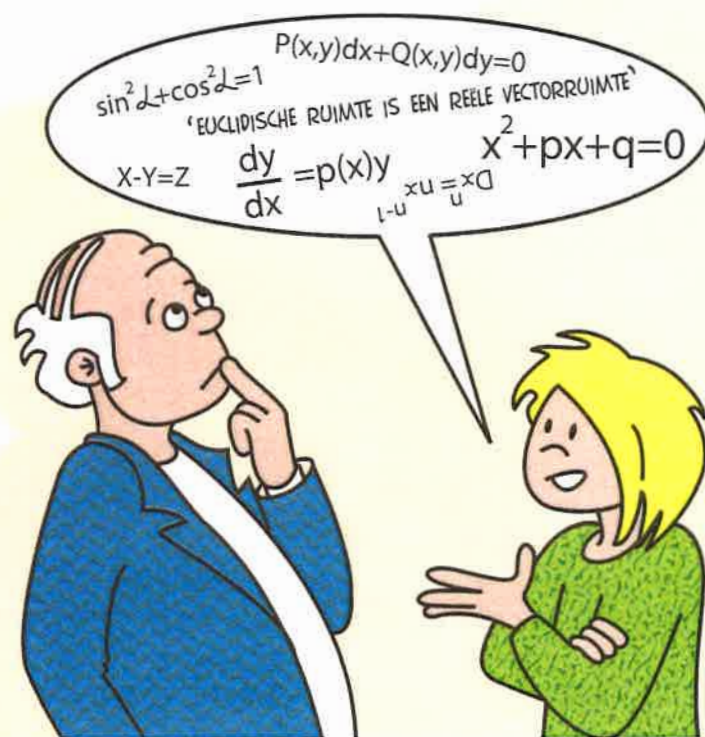
• Schaf educatieve software aan

Wanneer kinderen gericht ondersteuning nodig hebben, kan educatieve software daarbij helpen. Verschillende educatieve uitgeverijen geven software uit die geschikt is voor uw computer thuis. Ook op internet (www.rekenweb.nl) zijn spelletjes beschikbaar om bepaalde rekenvaardigheden te oefenen.

Ouders van kinderen van 8 tot 12 jaar

• Voer wiskundige gesprekjes

Met kinderen die wat ouder zijn is het vaak goed mogelijk om gesprekken te voeren over wiskundige onderwerpen. Het gaat dan niet zozeer om het berekenen van het goede antwoord, maar meer om het prikkelen van de nieuwsgierigheid van uw kind.

Dingen uit het dagelijks leven, onderwerpen die op het Jeugdjournaal aan de orde komen en nieuws uit de krant kunnen aanleiding zijn voor wiskundige gesprekjes. Denk aan de miljarden van Prinsjesdag ("Hoeveel nullen heeft een miljard?"), het rentepercentage op de spaarrekening, wereldtijden, hectometerpaaltjes, treintijdentabellen, prijzen vergelijken in de supermarkt of de werking van een zonnewijzer.

Als rekenen niet zo goed gaat

U hoeft zich als ouder niet direct grote zorgen te maken wanneer het rekenen even wat minder goed gaat. Net zoals kinderen met vallen en opstaan leren fietsen, zo leren kinderen ook rekenen. Wel is het goed om de leerkracht te vertellen wanneer u merkt dat uw zoon of dochter rekenen moeilijk vindt of er thuis misschien zelfs van moet huilen.

Op een goede manier thuis aan de slag

Soms zal de leerkracht u vragen thuis enkele sommen met uw kind te oefenen. Uw kind krijgt dan een boekje

of een cd-rom mee aan de hand waarvan u samen oefeningen kunt doen. Voordat u aan de slag gaat zijn een aantal dingen belangrijk om te weten.

Net zoals kinderen
met vallen en opstaan
leren fietsen,
zo leren kinderen
ook rekenen

- **Oefen niet te lang achter elkaar**

Rekenen is een inspannende bezigheid. Het is daarom belangrijk dat u thuis niet langer dan tien minuten per dag met uw kind oefent. Op die manier blijft leren rekenen leuk.

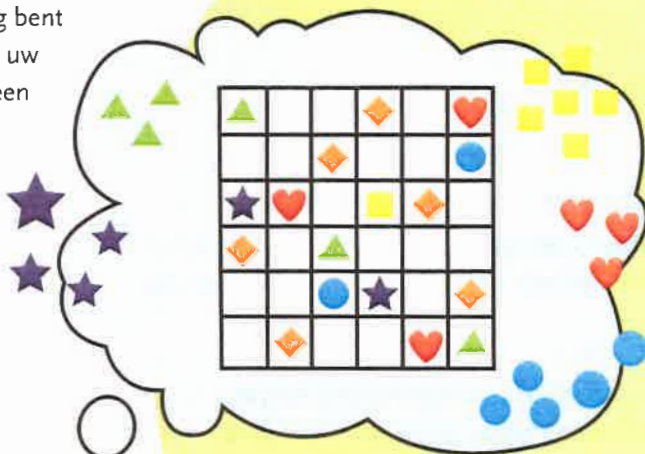
- **Zorg voor een ontspannen sfeer**

Wanneer u thuis met uw kind gaat oefenen, is het erg belangrijk dat dit in een ontspannen en gezellige sfeer gebeurt. Wanneer u ongeduldig bent of snel moppert, kunt u beter niet samen met uw kind oefenen. Uw zoon of dochter zal hier alleen maar onzekerder door worden.

- **Geef complimentjes!**

Kinderen die rekenen moeilijk vinden, hebben vaak extra behoefte aan positieve reacties. Benoem daarom vooral wat uw zoon of dochter wel kan en wel goed doet. Beloon uw kind!

Achterin dit boekje staan enkele handige websites over leren rekenen op een rij.

Vraag de leerkracht van uw kind naar leuke oefeningen of websites waar zinvolle oefeningen te vinden zijn

Aanbevolen websites

Algemeen

www.50tien.nl

Informatiepunt waar ouders terecht kunnen met vragen over onderwijs.

www.balansdigitaal.nl

Landelijke vereniging voor ouders van kinderen met ontwikkelingsstoornissen bij leren en/of gedrag.

www.cps.nl

Landelijk werkende adviesorganisatie voor het gehele onderwijs.

www.minocw.nl

Website van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

www.nko.nl

Landelijke belangenvereniging voor ouders in het katholiek en interconfessioneel onderwijs.

www.onderwijsinspectie.nl

Informatie over de beoordeling van de inspectie van Nederlandse scholen. Over de kwaliteitskaarten, de publicaties en de scholen.

www.onderwijsklachten.nl

Informatie en tips voor ouders met een klacht over het onderwijs, over de procedures en met een persoonlijk verhaal.

www.ouderspo.kennisnet.nl

Startpagina voor ouders met kinderen in het basisonderwijs.

www.ouders.net

Landelijke vereniging voor ouders, ouderraden (OR) en medezeggenschapsraden (MR) in het christelijk onderwijs.

www.ouders.nl

De grootste 'ouders community' van Nederland. Voor ouders (en toekomstige ouders) van baby's tot en met pubers.

www.passendonderwijs.nl

Informatieve site over passend onderwijs. Bestemd voor ouders, leerlingen, docenten, leidinggevenden en hulpverleners.

Lezen

www.goudenmuis.nl

Voor alle kinderen en jongeren die van lezen houden.

www.kindentaal.nl

Website over taalontwikkeling bij baby's, peuters en kleuters.

www.kinderboeken.startpagina.nl

Overzicht van kinderboekenschrijvers, illustratoren en kinderboekenwinkels in Nederland.

www.leesfeest.nl

Onafhankelijk leesbevorderingsproject van de Stichting Leesfeest.

www.leesplein.nl

Informatie en spelletjes voor kinderen van alle leeftijden, ouders en onderwijsprofessionals.

www.makkelijklezenplein.nl

Voor alle kinderen die lezen niet zo gemakkelijk vinden en hun moeders, vaders, meesters en juffen.

www.peuterplace.nl

Informatie, knutsel- en boekentips voor ouders, peuters en kleuters.

www.veiliglerenlezen.nl

De meest gebruikte leesmethode voor beginnend lezen en taal in het basisonderwijs.

www.digibasisschool.nl

Online oefenen met taal, rekenen, wereldoriëntatie en verschillende thema's.

www.voorlezen.be

Informatie en boekentips voor het leukste kwartiertje van de dag.

Rekenen

www.rekenweb.nl

Deze site bevat uitdagende rekenspelletjes die kinderen op de computer kunnen doen.

www.kinderenlerenrekenen.nl

Allerlei 'weetjes' en actualiteiten die met rekenonderwijs te maken hebben.

www.jeugdbieb.nl

Informatieve site voor kinderen met links naar sites die bruikbaar, interessant, of gewoon leuk zijn.

www.nicoland.nl

Leerrijke site met tal van educatieve spelletjes voor groot en klein!

www.rekenpilots.nl

Op deze site is veel informatie te vinden over de wijze waarop scholen hun rekenonderwijs kunnen versterken.

Literatuur

Braams, T., *'Kinderen met dyslexie, een gids voor ouders'* Uitgeverij Boom (Amsterdam 2004).

Gelderblom, G., *'Effectief omgaan met zwakke rekenaars'* CPS onderwijsontwikkeling en advies (Amersfoort 2008).

Gelderblom, G., *'Effectief omgaan met verschillen in het rekenonderwijs'* CPS onderwijsontwikkeling en advies (Amersfoort 2007).

Klaassen, H. en A. Stienstra-Sondij, *'Samen beter lezen. Een oefenmethode voor op school en thuis'* CPS onderwijsontwikkeling en advies (Amersfoort 1999).

Klaassen, H. en A. Stienstra-Sondij, *'Samen beter lezen. Ouderbrochure'* CPS onderwijsontwikkeling en advies (Amersfoort 1999).

Klaassen, H. en A. Stienstra-Sondij, *'Samen beter lezen. Een oefenmethode voor op school en thuis'* CPS onderwijsontwikkeling en advies (Amersfoort 1999).

'Primair Onderwijs, gids voor ouders en verzorgers 2005-2006', publicatie van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (Den Haag 2005).

Vernooy, K., *'Veel ouders betrokken bij leesontwikkeling'*, CPS onderwijsontwikkeling en advies (Amersfoort 1999).

Vernooy, K., *'Ouders en lezen'*, CPS onderwijsontwikkeling en advies (Amersfoort 2006).

Vries, de P., *'Grenzen in de omgang met ouders'*, Basisschool Management, jaargang 21, nummer 6, september 2008.

Vries, de P., *'Mijn kind op school'*, CPS onderwijsontwikkeling en advies (Amersfoort 2007).

Als ouder wilt u het beste voor uw zoon of dochter.

U wilt dat uw kind met plezier naar school gaat en natuurlijk goed leert lezen en rekenen.

Wist u dat u uw zoon of dochter hier thuis heel gemakkelijk bij kunt helpen?

Dit boekje bevat praktische tips voor ouders die hun kind willen helpen bij het leren lezen en rekenen.

Het zal u verbazen hoe u uw zoon of dochter met kleine dingen al geweldig kunt stimuleren.

Samen leren gaat beter en is veel leuker dan alleen leren.

Als ouder kunt u leren tot iets leuks maken voor het hele gezin. Leren doen we samen!

Ina Cijvat studeerde Onderwijskunde en werkte als leerkracht en interne begeleider in het basisonderwijs. Ze is nu specialist lees- en rekenonderwijs, monitoring en schoolontwikkeling bij CPS. Cijvat helpt scholen bij het verbeteren van hun reken- of leesonderwijs en geeft verschillende workshops over hoe scholen ouders kunnen betrekken bij het onderwijs. Daarnaast heeft zij als moeder met school te maken.

Gert Gelderblom werkte als leerkracht binnen het regulier en speciaal onderwijs en als opleidingsdocent op een pabo. Gelderblom was tot maart 2009 specialist reken-wiskunde-onderwijs en schoolontwikkeling bij CPS. Hij hielp scholen bij het verbeteren van het onderwijs en gaf cursussen op het gebied van effectief reken-wiskunde-onderwijs, dyscalculie, preventie van rekenproblemen en automatiseringsdidactiek. Vanaf maart 2009 werkt hij bij Expertis/Hogeschool Edith Stein. Ook als vader heeft hij met school te maken.

Peter de Vries volgde de pabo en de Hogere Kaderopleiding Pedagogiek en was leerkracht in het basis- en speciaal basisonderwijs. Hij werkte als locatiemanager op een orthopedagogisch dagcentrum voor kinderen met een verstandelijke en lichamelijke beperking. Daarnaast had hij zijn eigen praktijk als mediator tussen ouders en scholen. Sinds 2003 werkt De Vries als specialist ouderbetrokkenheid bij CPS. Daarnaast heeft hij als vader met school te maken.

ISBN 978-90-6508-596-2

9 789065 085962 >

CPS-bestelnummer: 32277

cps
onderwijsontwikkeling en advies

AANVANKELIJK LEESONDERWIJS

Het is niet de bedoeling dat ouders thuis leesles gaan geven.

Het meest waardevol is het kind te laten ervaren dat "lezen leuk is om te doen".

Hoe kun je dat realiseren?

- Oefenen met de leerstof die het kind al behoorlijk beheerst; oefening baart kunst.
- Benoem de klanken, niet de letters
(de letter -m- klinkt als 'mmmm' en niet als 'em')
- Toon interesse in hetgeen het kind op school gedaan heeft.
- Zeg het de letter of het woord voor als het kind er zelf (na 5 sec.) niet uitkomt om te voorkomen dat het kind verkeerde associaties gaat maken.
- Laat het kind een kwartiertje langer opblijven (!) om te lezen.
- Spreek een vast moment af om (vrij) te lezen en ga dan zelf ook lezen.
- Lees samen met het kind een boekje;
 - * kies het boek samen met uw kind; laat kinderen lezen wat ze willen
 - * kies makkelijke boeken zodat het kind niet gefrustreerd raakt als het niet lukt
 - * besteed aandacht aan het verhaal (en de illustraties) door erover te praten
 - * zorg voor een gezellige sfeer
 - * zorg ervoor dat het kind ongestoord kan lezen
 - * bereikt het verhaal een climax; stop dan met voorlezen, zodat het kind geprikkeld wordt om zelf verder te lezen
 - * lees niet te lang (max 15-20 minuten per keer)
 - * wissel het samen lezen af met voorlezen (ook goed voor de ontwikkeling van de woordenschat)
- Kijk ook op: <http://www.veiliglerenlezen.nl/zwijsen/show/id=91497>

Veel leesplezier voor u en uw kind!